

Umetnost u doba Oktavijana Avgusta (27. p. n. e.-14. n. e.)

Nastajanje rimske carske umetnosti

Grobnica na Marsovom polju

Avgustova kuća na Palatinu

Avgustov forum

Provansa

Trijumfalni lukovi

Ara Pacis na Marsovom polju

Slikarstvo III stila

Avgustovi portreti

Drugi trijumvirat (43. p. n. e. - 31. p. n. e.)

Ubistvo Cezara 44. p. n. e. nije dovelo do ponovnog uspostavljanja republike, već su se pojavili novi pretendenti na položaj diktatora

Pojavio se jedan nov političar, Oktavijan, unuk Cesarove sestre koga je Cezar usinio i ostavio mu u nasleđe znatan deo imovine, što je privuklo Cesarove veterane

Oktavijan i Cesarovi vojni zapovednici Marko Antonije i Lepid osnovali su 43. p. n. e.
Drugi trijumvirat (Prvi trijumvirat- Cezar, Kras i Pompej)

Već 42. p. n. e. Antonije i Oktavijan potpuno su razbili kod Filipa republikansku vojsku koju su predvodili Brut i Kasije koji su odmah izvršili samoubistvo

Antonije, koji je boravio na Istoku, ponašao se kao samodržac i Senat mu je oduzeo ovlašćenja, a do odsudnog sukoba Oktavijanove i Antonijeve vojske došlo je 31. p. n. e. kod rta Akcija na zapadnoj obali Grčke

Antonije i Kleopatra pobegli su u Egipat i 30. p. n. e. završili svoje živote samoubistvom, a Oktavijan je zauzeo Egipat

Pošto je pobedio Antonija, Oktavijan više nije imao suparnika i njegova vlast postala je apsolutna (Lepid se držao po strani)

Rimska republika konačno je propala, a počela je istorija carstva

Oktavijan Avgust (27. p. n. e.-14. n. e.)

Oktavijan je od Senata 27. p. n. e. primio naziv Augustus (Uzvišeni), ali je bio obazriv i nije se odlučio da se otvoreno proglaši za monarha

Nastojao je da se i dalje očuva privid republike kroz senat, narodnu skupštinu i izborne javne funkcionere

Kao i Cezar, prigrabio je najvažnije republikanske položaje koji su mu u punom obimu davali građansku i vojnu vlast

Sistem koji je on stvorio naziva se Principat, vladavina Princepsa, prvog čoveka u državi

To je bila monarhija pod vidom republike

Obrazovan je niz novih provincija koje su se protezale od Crnog mora do gornje Rajne

Parćane je 20. p. n. e. primorao da vrate rimska vojna znamenja koja su izgubili Kras i Antonije

Da bi suzbijao nemire i učvrstio svoju vlast ustanovio je pretorijansku (dvorsku) gardu

Da bi prikrio narodno nezadovoljstvo najsiromašnjem stanovništvu delio je žito i novac i priređivao gladijatorske igre i igrokaze pomorskih bitaka

Širenje teritorija pod vlašću Rima u II i I veku p. n. e.

Kulturna zbivanja i obnova u doba Oktavijana Avgusta

Sam imperator i njegova okolina izdašno su štitili pisce i naučnike koji su svojim delima ukazivali podršku novoj vlasti

U tom pogledu bio je naročito poznat Mecena (Gaius Cilnius Maecenas, 70. - 8. p. n. e.) u čijem su se domu okupljali istaknuti pesnici i pisci

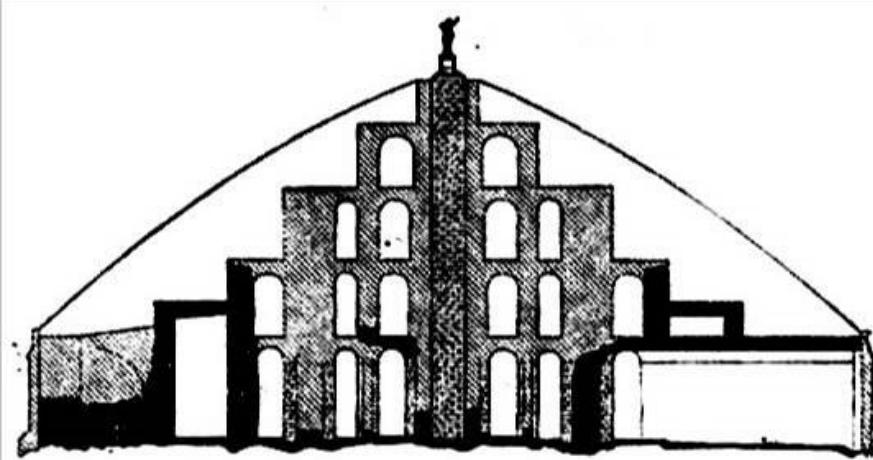
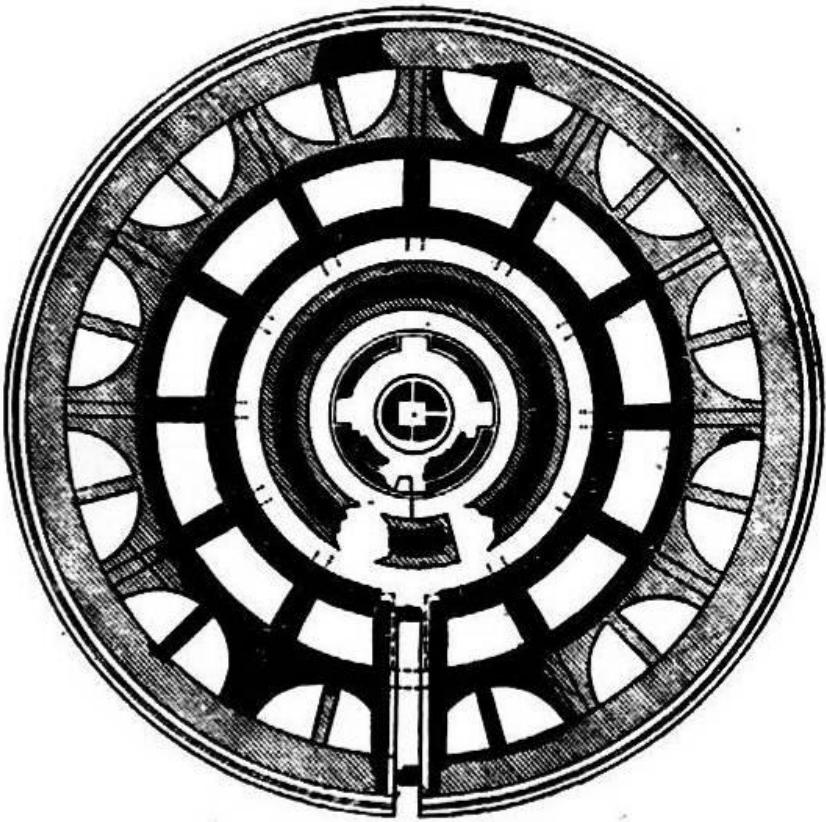
U književnom krugu oko Mecene bili su pesnici Virgilije (Eneida), Horacije (Rimske ode), a potom su tada radili i Ovidije (Metamorfoze), istoričari Tit Livije i Dionisije iz Halikarnasa, naučnik Plinije Stariji (Prirodna istorija), filozof Tit Lukrecije Kar (O prirodi stvari), arhitekta Vitruvije (Četiri knjige o arhitekturi)

Oktavijan Avgust završio je zdanja čiju je gradnju započeo Cezar, Cezarov forum sa hramom Venere Genetrix, novu zgradu Kurije, sedište Senata, a zabeleženo je da je obnovio u gradu Rimu 82 hrama koja su bila porušena za vreme građanskih ratova

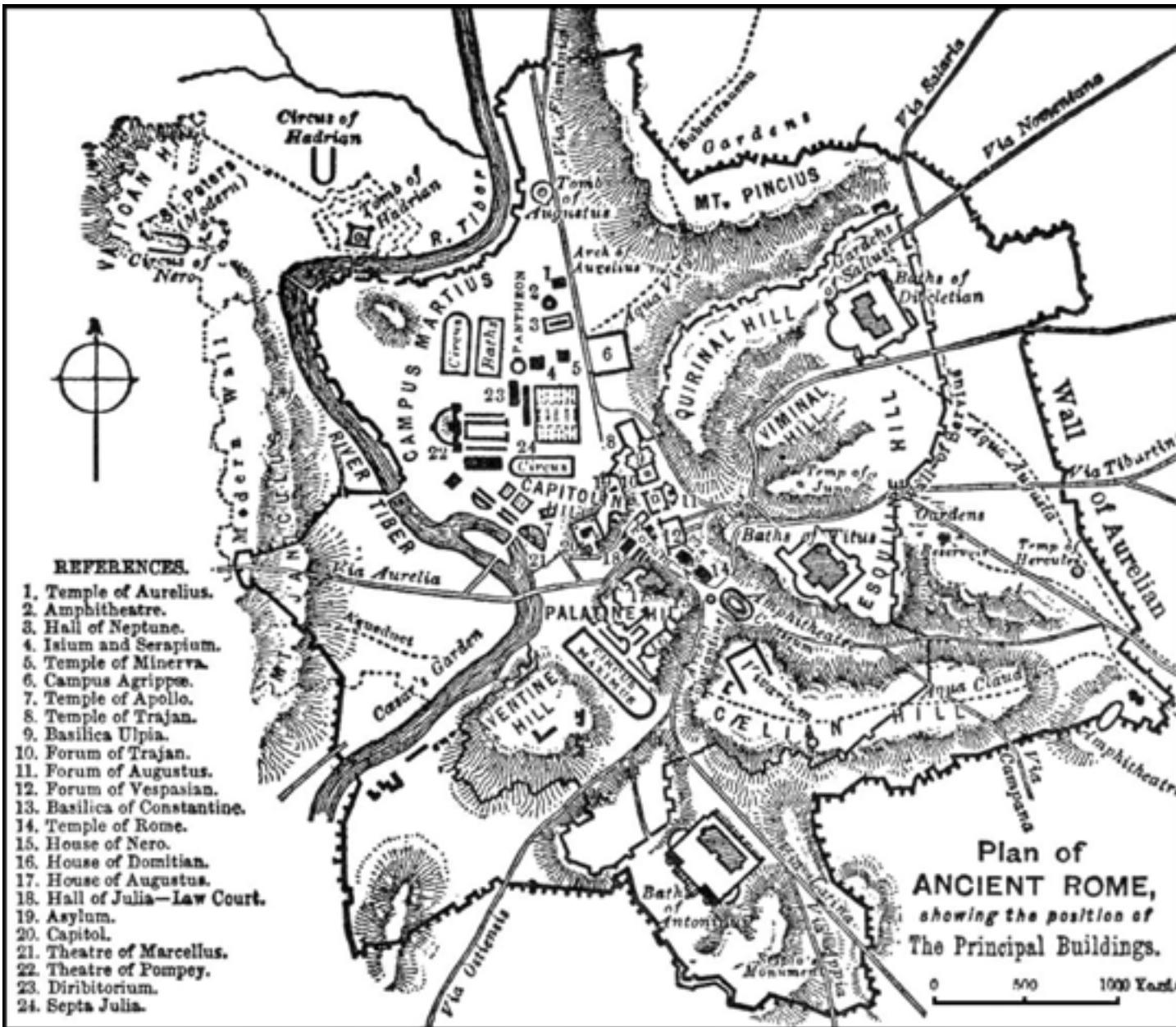
Pisani izvori ukazuju na to da su privatna lica ili udruženja samo u Rimu, pored brojnih bronzanih, postavili i 80 srebrnih statua cara

Pred kraj života Avgust je ustao protiv neumerenog kulta ličnosti i tražio da se sve srebrne statue pretope

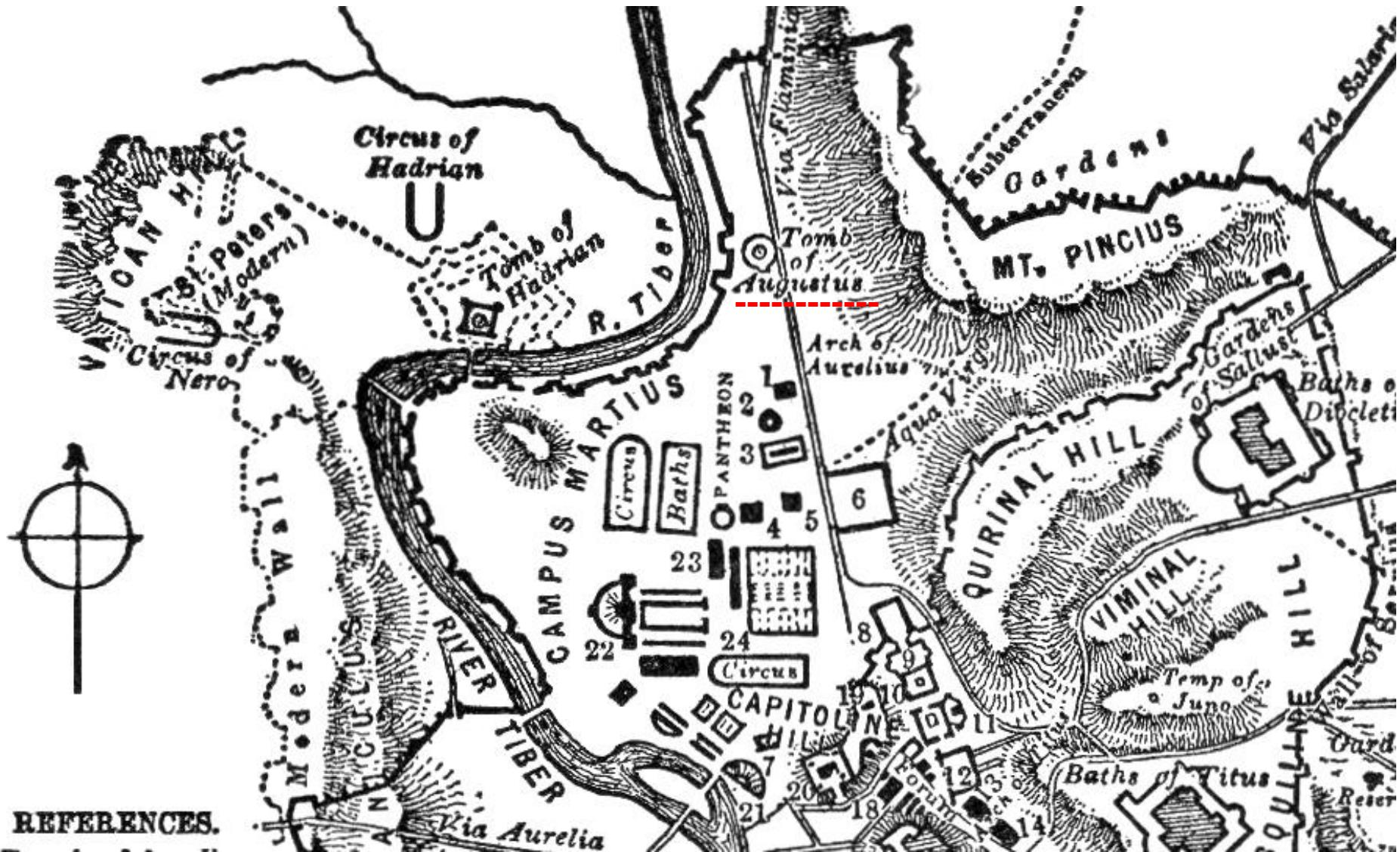
Umetnost Avgustovog vremena odlikuje povratak klasicističkim uzorima

Grobnica na Marsovom polju (severno predgrađe)
(namenjena za sahranjivanje pripadnika julijevske dinastije)
(po uzoru na grobove iz doba Republike)
(nasut zemljom, sa ulazom na jugu)

Plan grada Rima

REFERENCES.

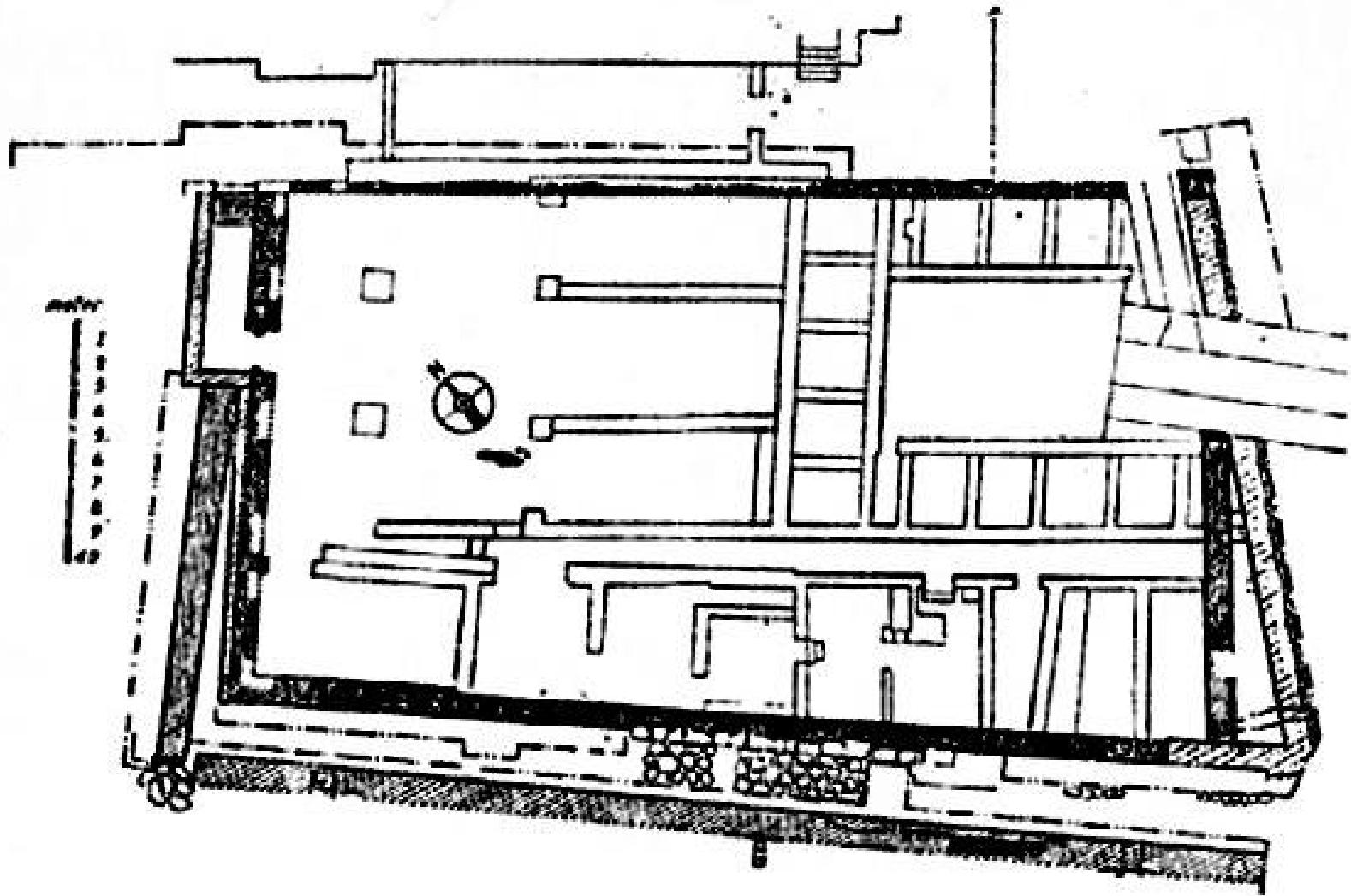
Plan grada Rima, Marsovo polje sa grobnicom

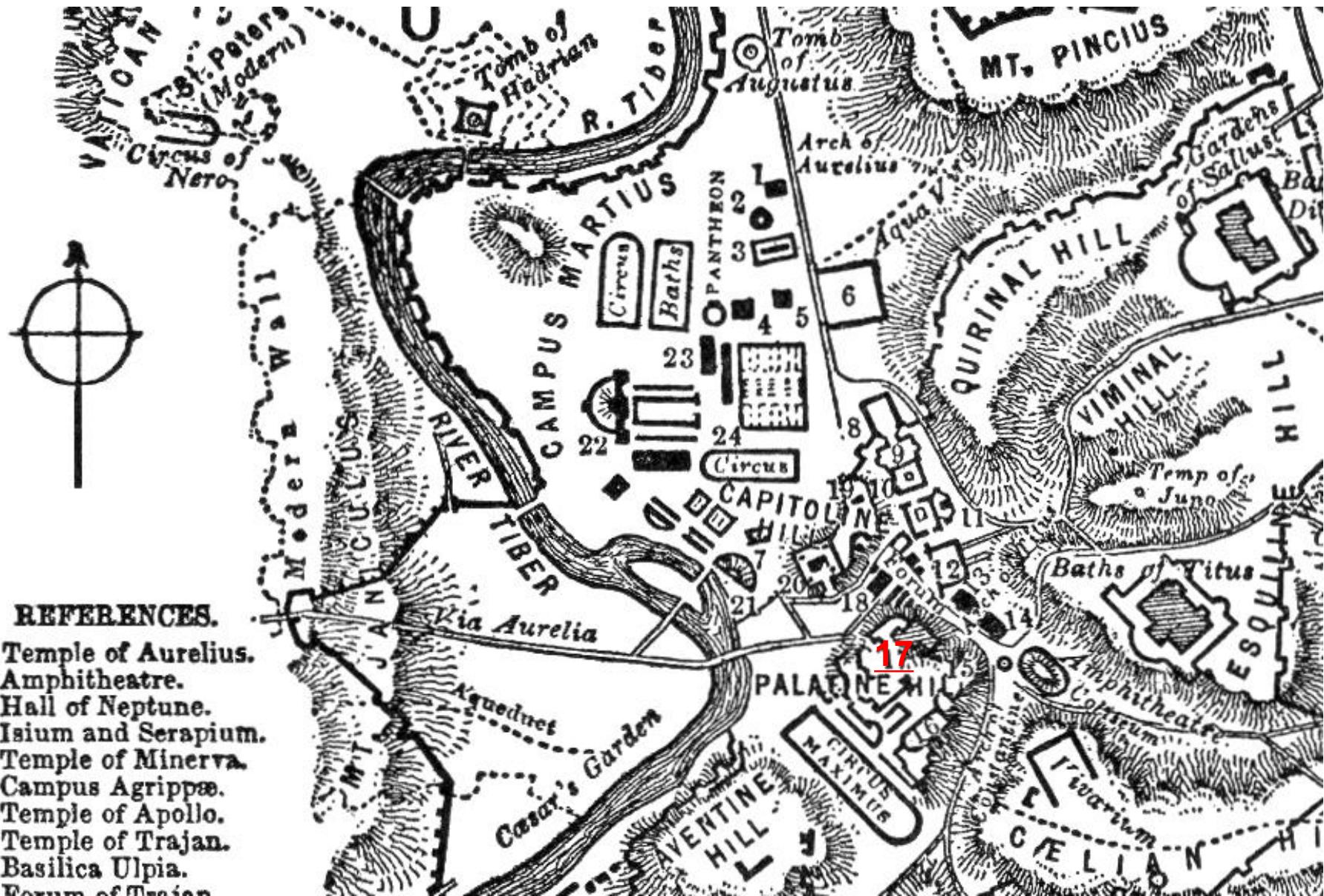
Grobnica na Marsovom polju u Rimu

Grobnica na Marsovom polju u Rimu, pogled sa severoistoka

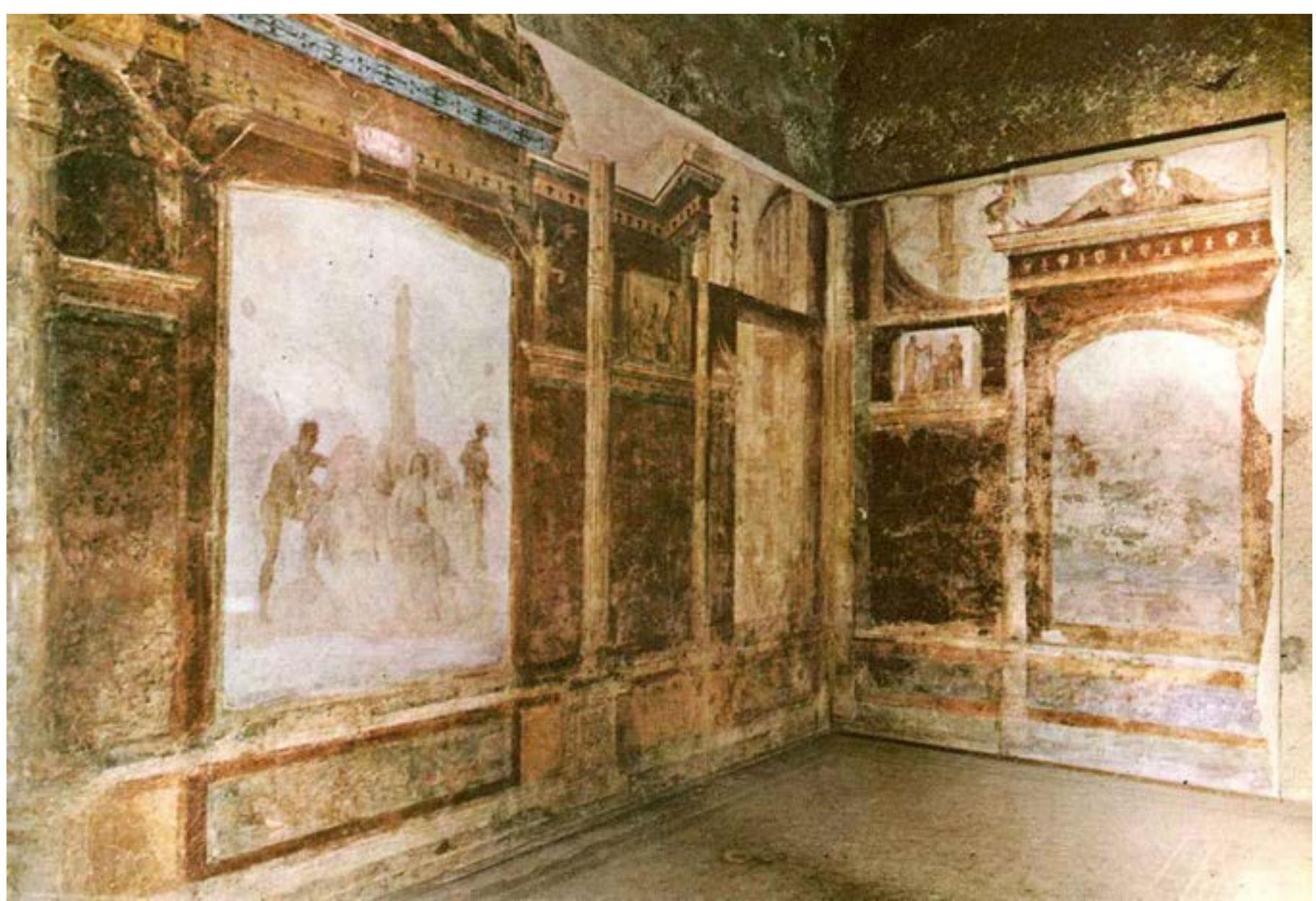
Avgustova kuća na Palatinu (jugozapadno od Foruma)
(tipična rimska kuća sa atrijumom i sa dodatne tri odaje na severozapadu)
(Avgust je podigao na Palatinu hram Apolona, boga koji je u obličju zmije
obljubio Oktavijanovu majku)

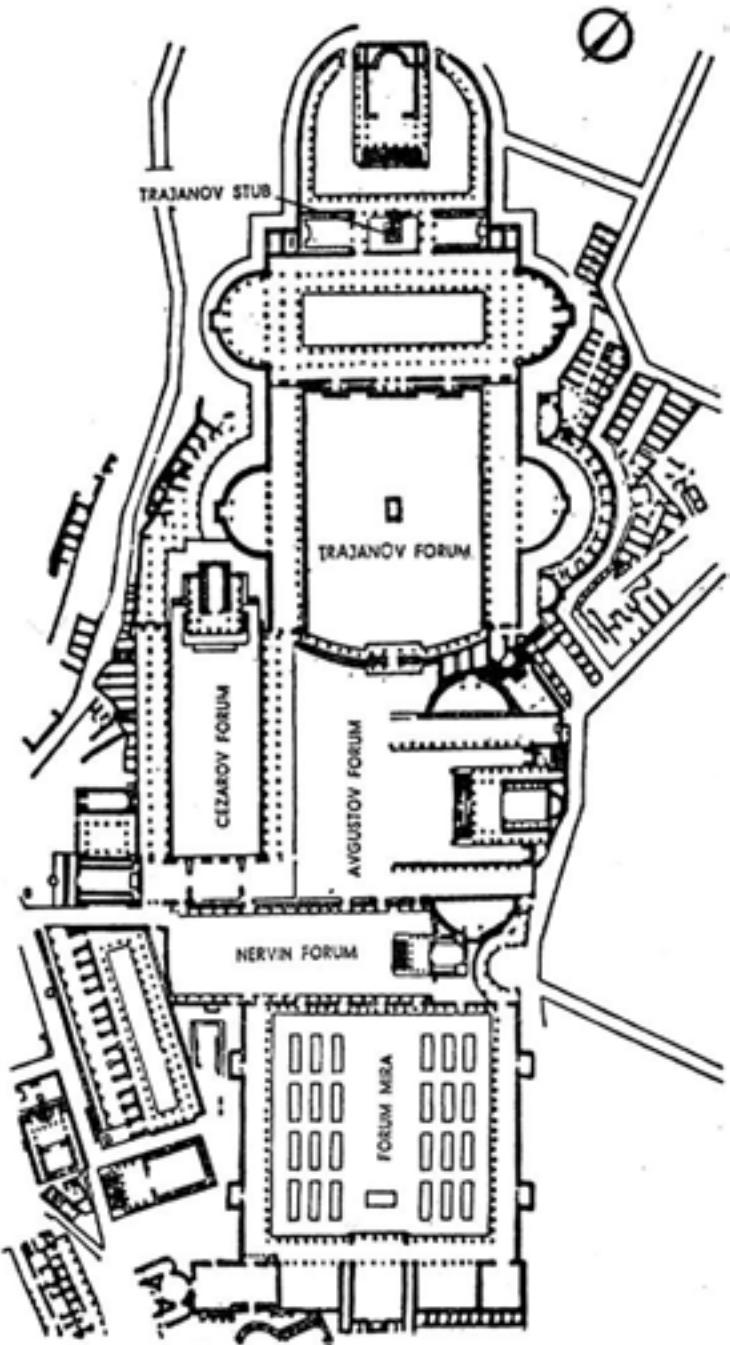
Plan grada Rima sa Avgustovom kućom (br. 17, iznad natpisa Palatin)

Rim, Avgustova kuća na Palatinu (III pompejanski stil) .

Rim, Avgustova kuća na Palatinu (III pompejanski stil)

Rim, Carski forum, osnova,
Avgustov forum sa Marsovim
hramom u sredini desno

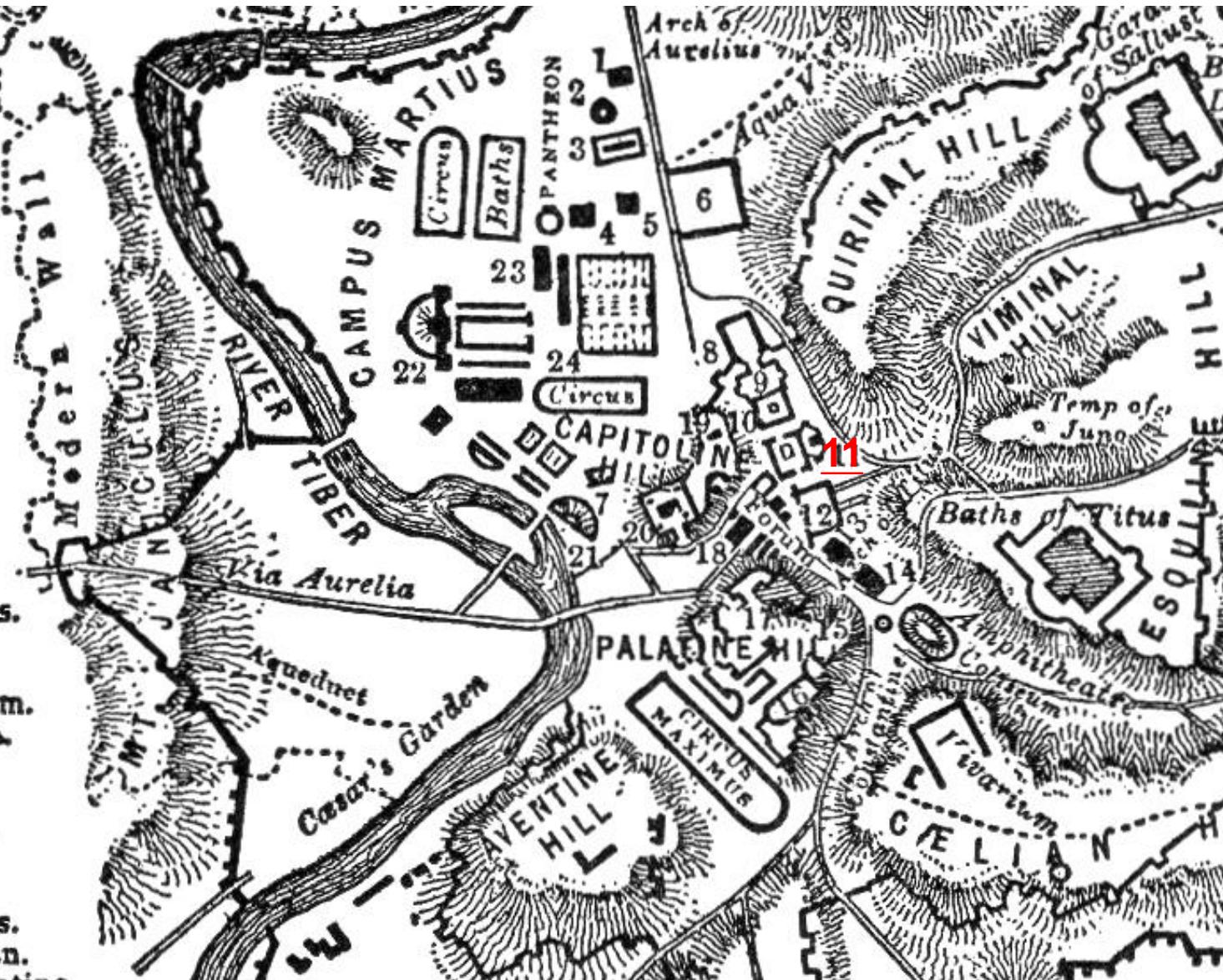
(za vreme odlučujuće borbe
protiv Cezarovih ubica
Bruta i Kasija kod Filipa 42,
Oktavijan se zarekao da će
podići hram bogu rata i
osvete Marsu)

(Mars je, prema legendi, bio
otac prvog kralja Rima
Romula)

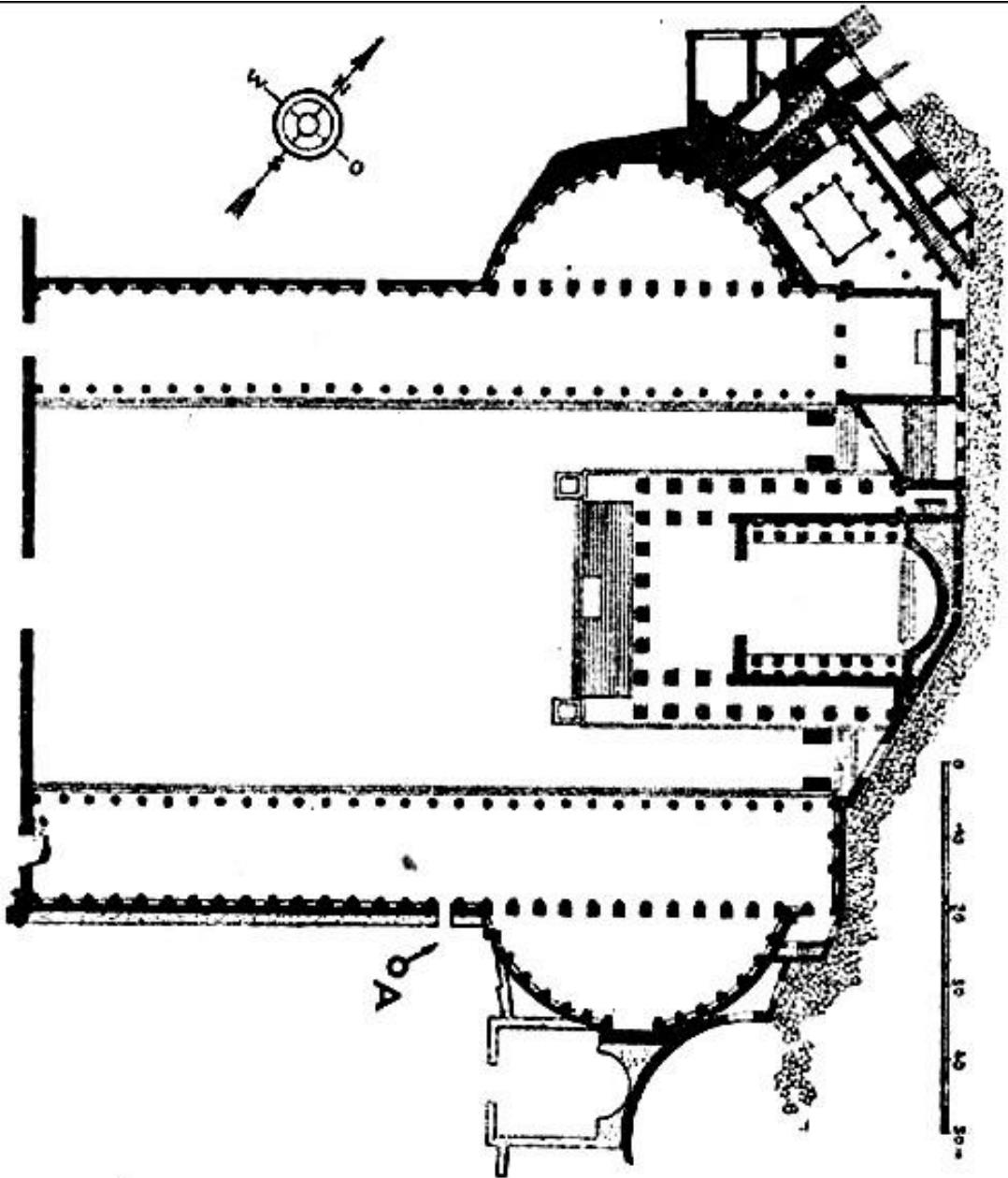

REFERENCES.

1. Temple of Aurelius.
2. Amphitheatre.
3. Hall of Neptune.
4. Isium and Serapium.
5. Temple of Minerva.
6. Campus Agrippae.
7. Temple of Apollo.
8. Temple of Trajan.
9. Basilica Ulpia.
10. Forum of Trajan.
11. Forum of Augustus.
12. Forum of Vespasian.
13. Forum of Domitian.

Plan grada Rima, Avgustov forum (br. 11)
na Kapitolinskom (Kapitolskom) brdu

Avgustov forum sa Marsovim hramom

(statua boga u hramu
nalazila se u
proširenju cele
sličnom apsidi)

(kao najdragocenija
svetinja u hramu se
čuvao Cezarov mač,
tu su rimske vojskovode
posle trijumfa
predavale znamenja
svog dostojanstva i
zaplenjena vojnička
znamenja neprijatelja,
a svi rimski dečaci ovde
su prvi put odevani u
muške toge)

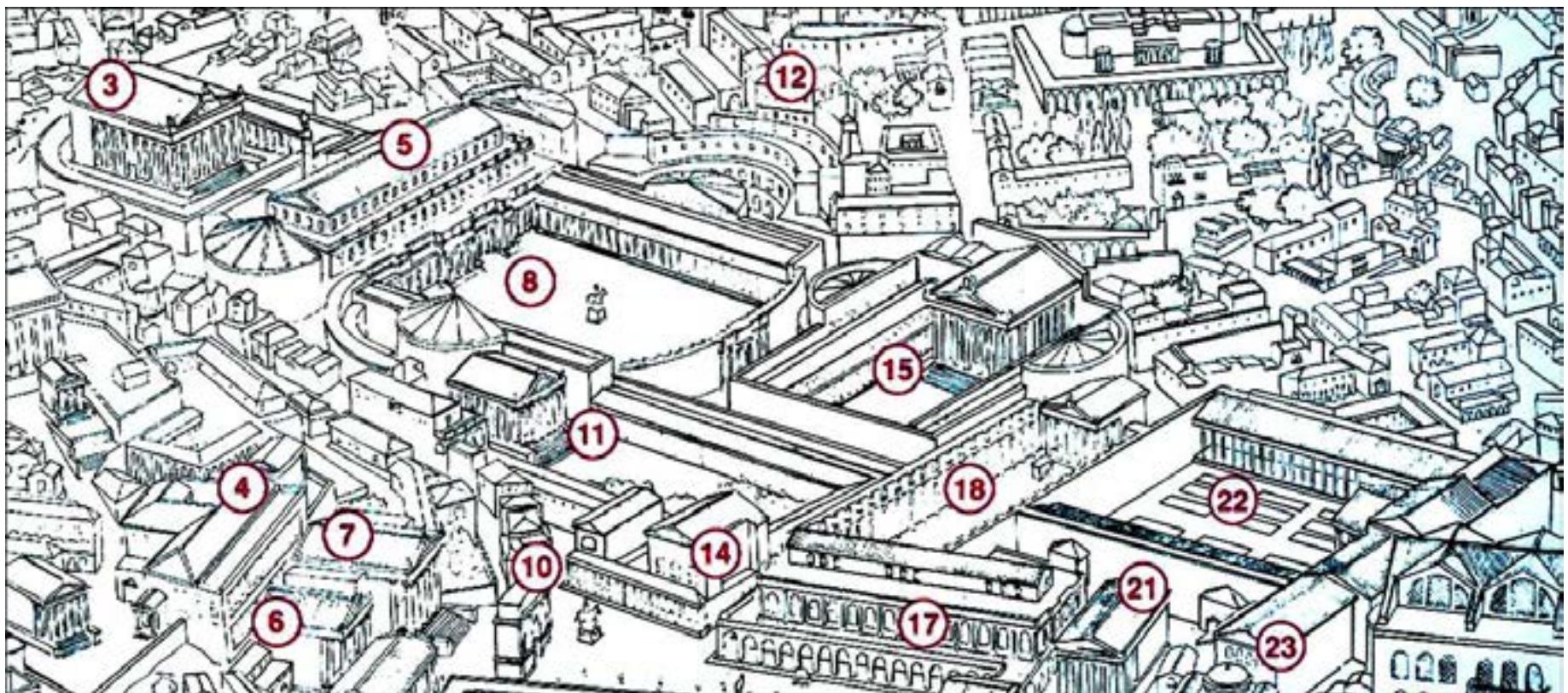

Avgustov forum sa Marsovim hramom, ostaci
(povratak klasicizmu)

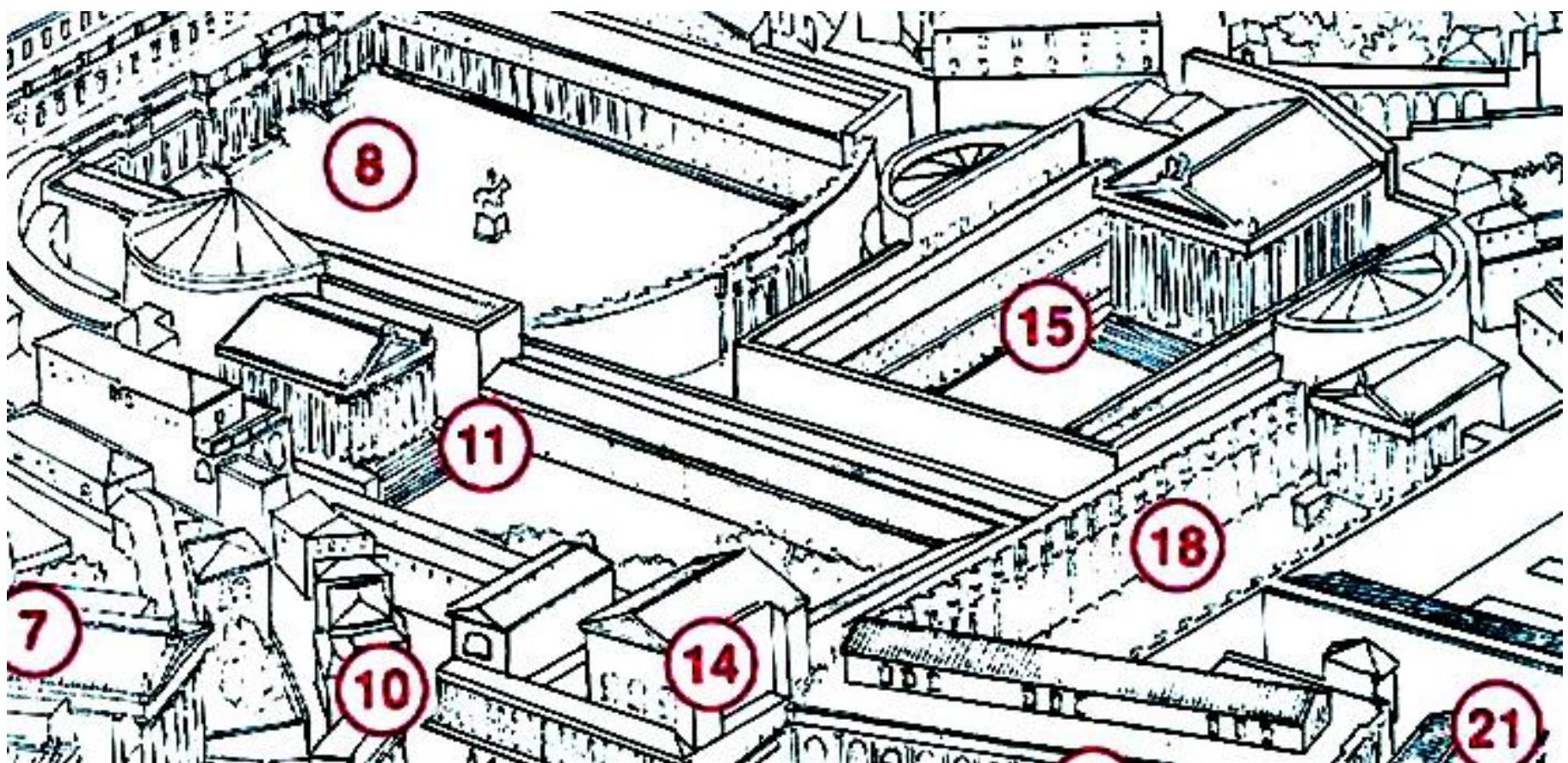

Avgustov forum sa Marsovim hramom, ostaci

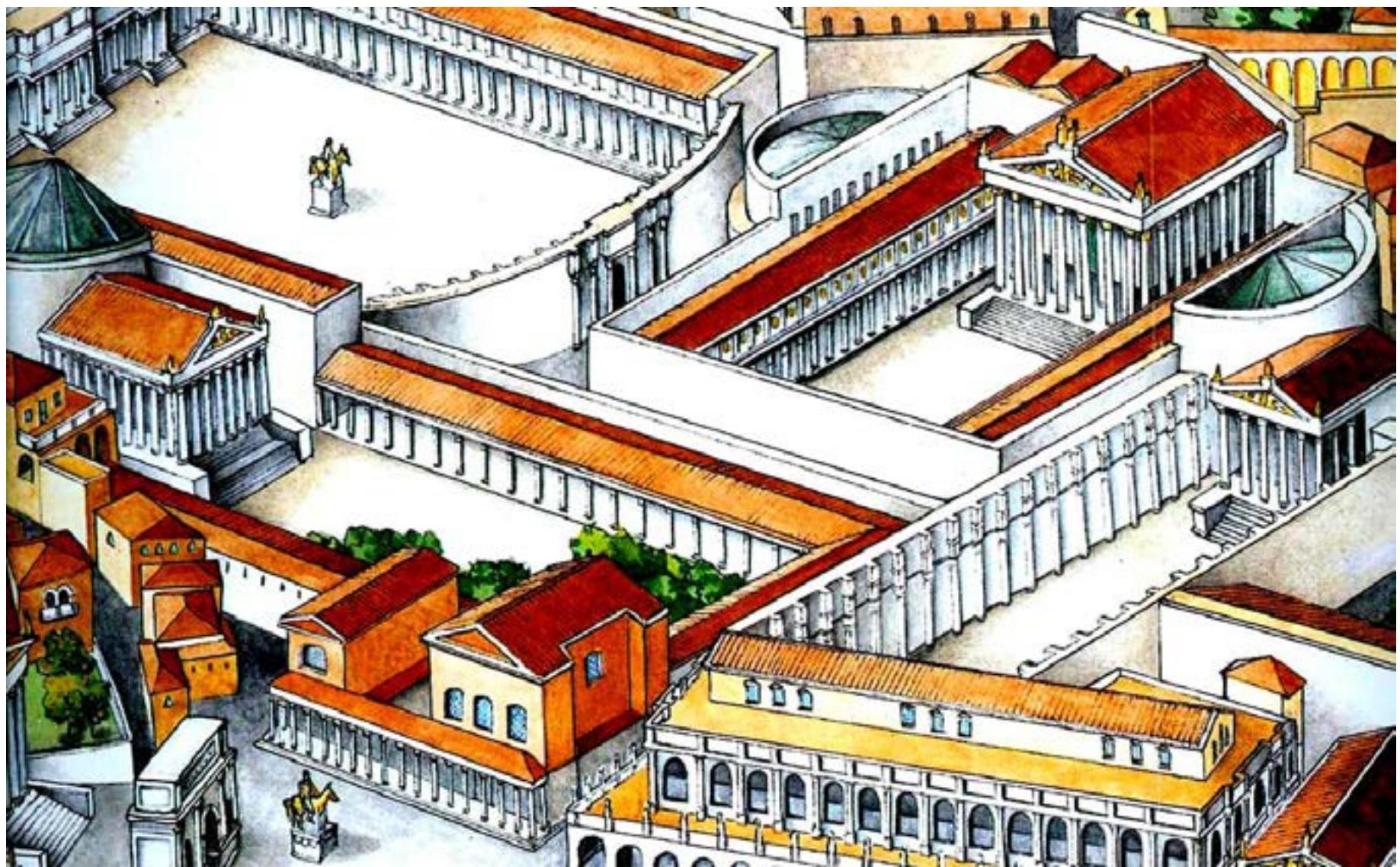
(Oktavijan se 42.
p. n. e. zarekao
da će podići
hram bogu rata i
osvete Marsu, a
forum je
završen 40
godina kasnije,
2. p. n. e.)

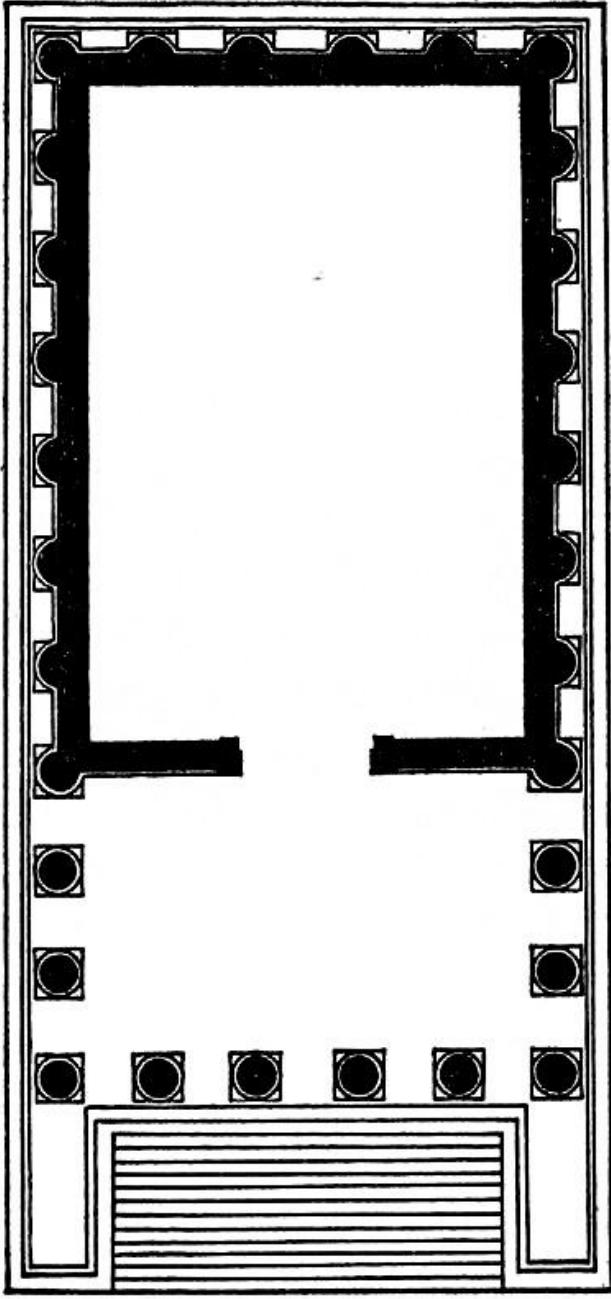
Rim, Carski forum, rekonstrukcija,
br. 15 Avgustov forum sa hramom Marsa
mitskog pretka osnivača Rima
(Mars je sa Reom Silvijom imao blizance Romula i Rema)

Rim, Carski forum, rekonstrukcija,
br. 15 Avgustov forum sa hramom Marsa
mitskog pretka osnivača Rima
(Mars je sa Reom Silvijom imao blizance Romula i Rema)

Rim, Carski forum, rekonstrukcija,
Avgustov forum sa Marsovim hramom desno

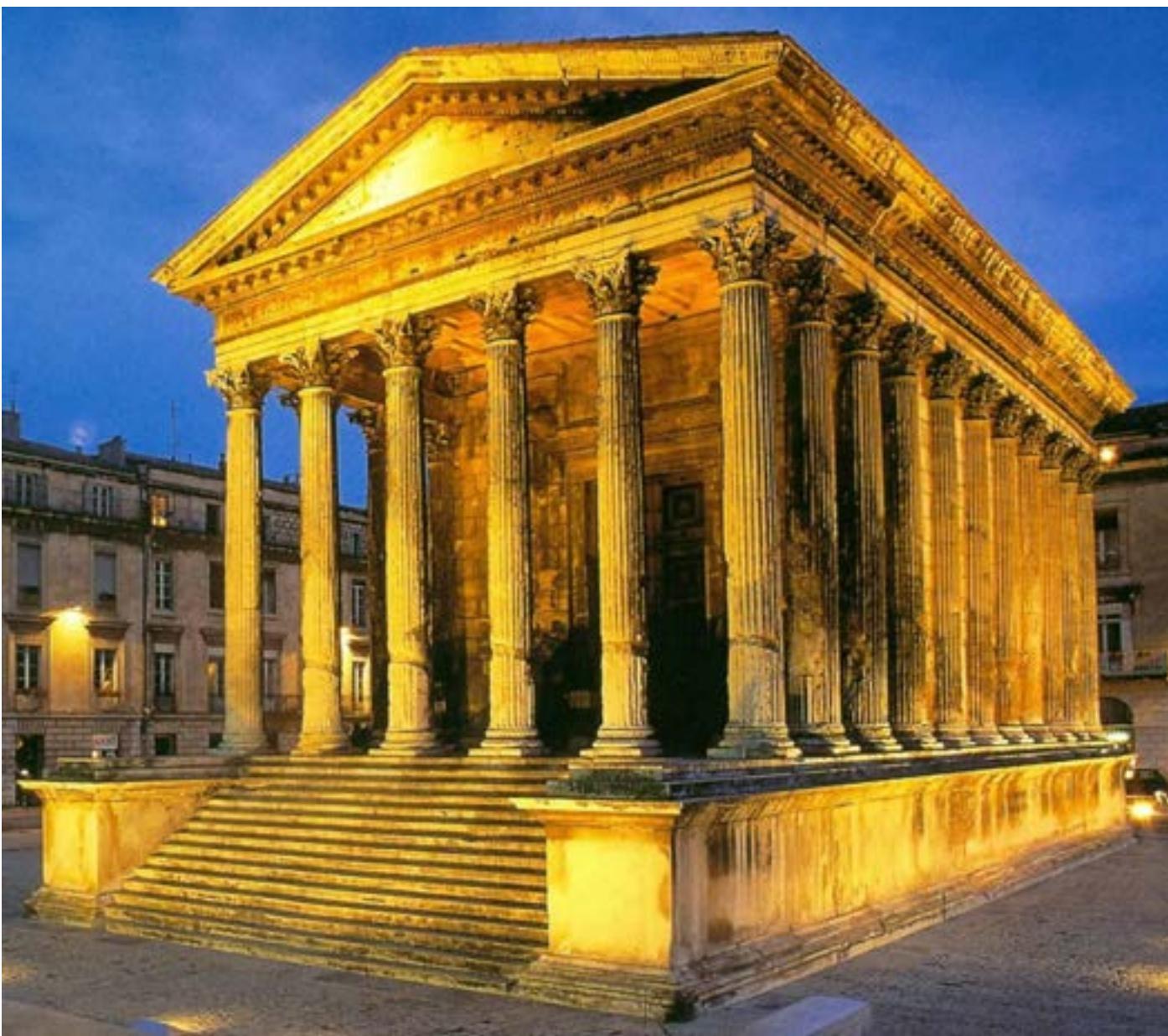

Maison caree
(Kvadratna kuća)
u Nimu, Provansa
izgradio Marko Agripa (63. p. n. e. -
12. p. n. e.), Avgustov prijatelj i
saradnik i namesnik u Gallia
Narbonensis
pre 12. p. n. e.

prvobitna posveta nepoznata, a oko
4-7. hram je dobio novu posvetu,
Gaju i Luciju, rano preminulim
unucima Oktavijanovim koje je on
posinio da bi bili njegovi
naslednici

Maison caree
(Kvadratna
kuća)
u Nimu,
(tipičan rimski
hram,
korintski
stubovi)

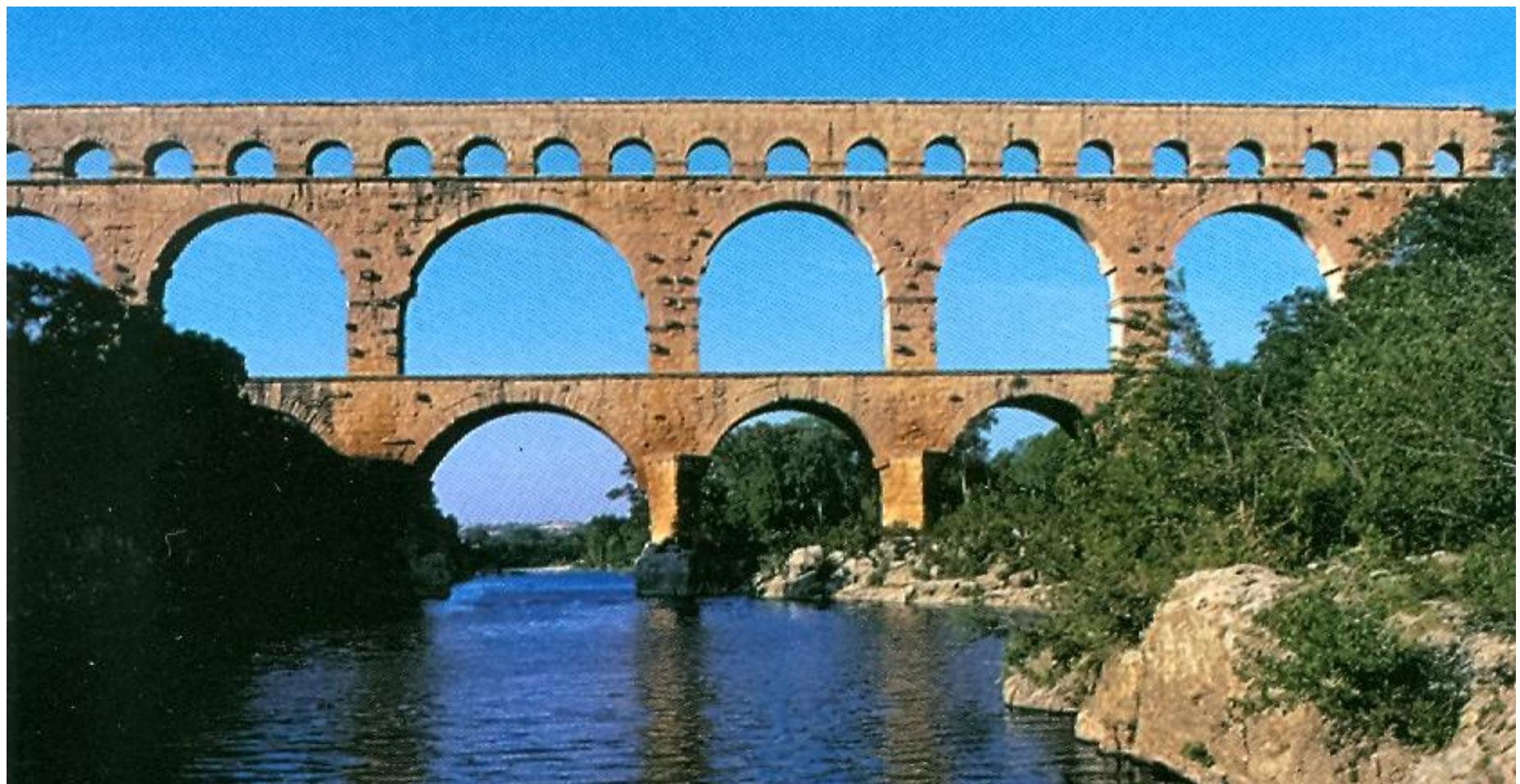
Maison caree (Kvadratna kuća) u Nimu

Maison caree (Kvadratna kuća) u Nimu
(posle restauracije 2006-2011)

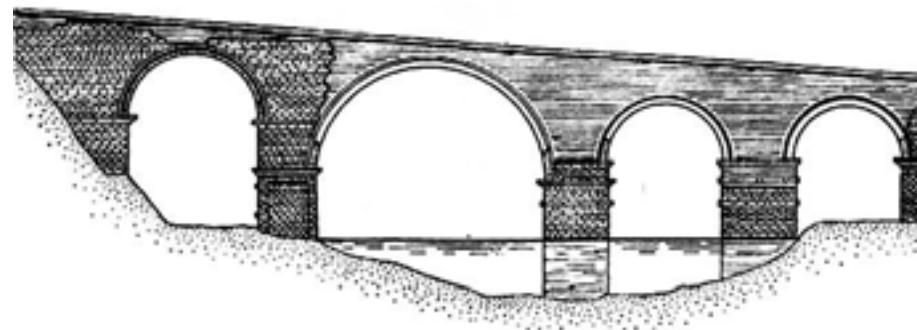
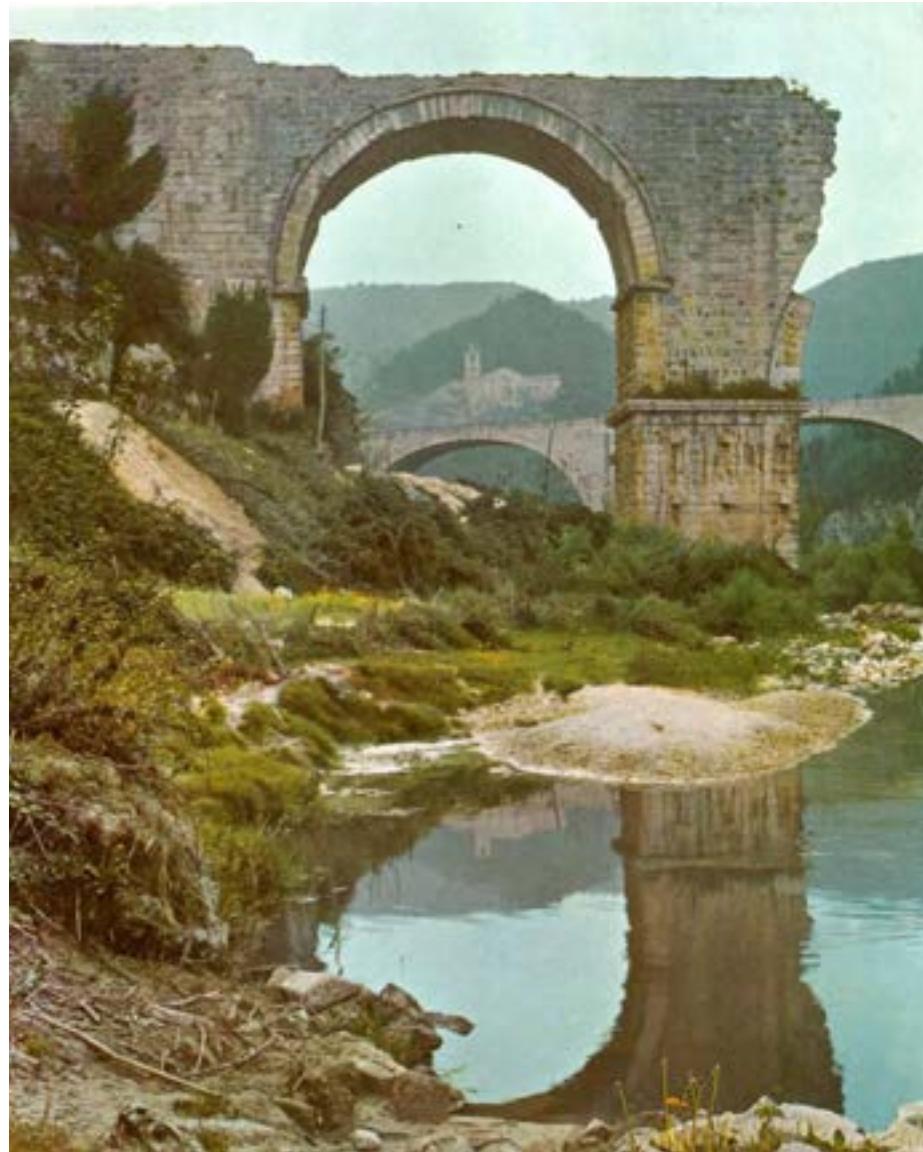
Pont du Gard (Most na reci Gari), Provansa, akvedukt,
poslednja četvrtina I veka p. n. e. (luk i svod)

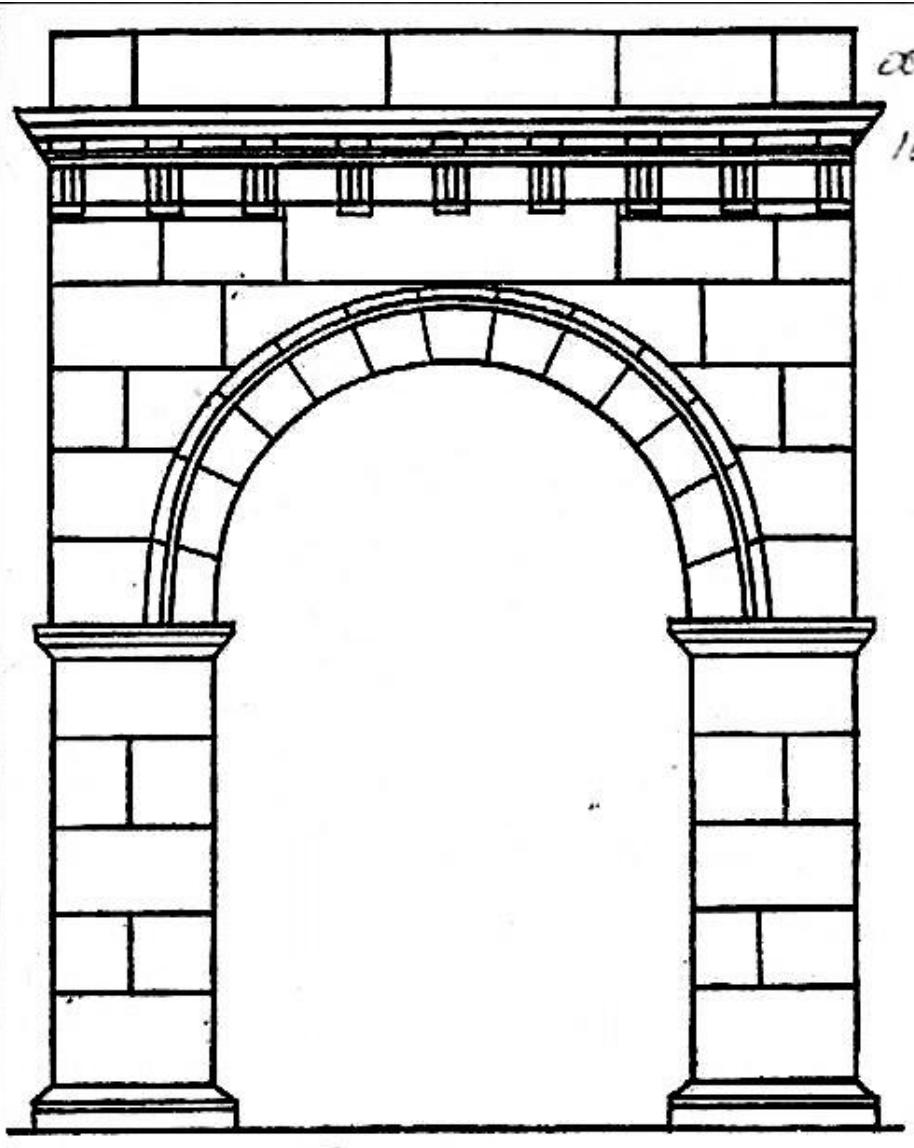
Pont du Gard (Most na reci Gari),
poslednja četvrtina I veka p. n. e.

Pont du Gard (Most na reci Gari), Provansa, akvedukt,
poslednja četvrtina I veka p. n. e.
tri reda lukova na snažnim stupcima

Most kod mesta Narni,
Umbrija, Italija (preko
reke Nere)
oko 27. p. n. e.
današnji izgled i
rekonstrukcija
(očuvao se južni kraj)

- atika (sa kipom)
- impost sa vencem

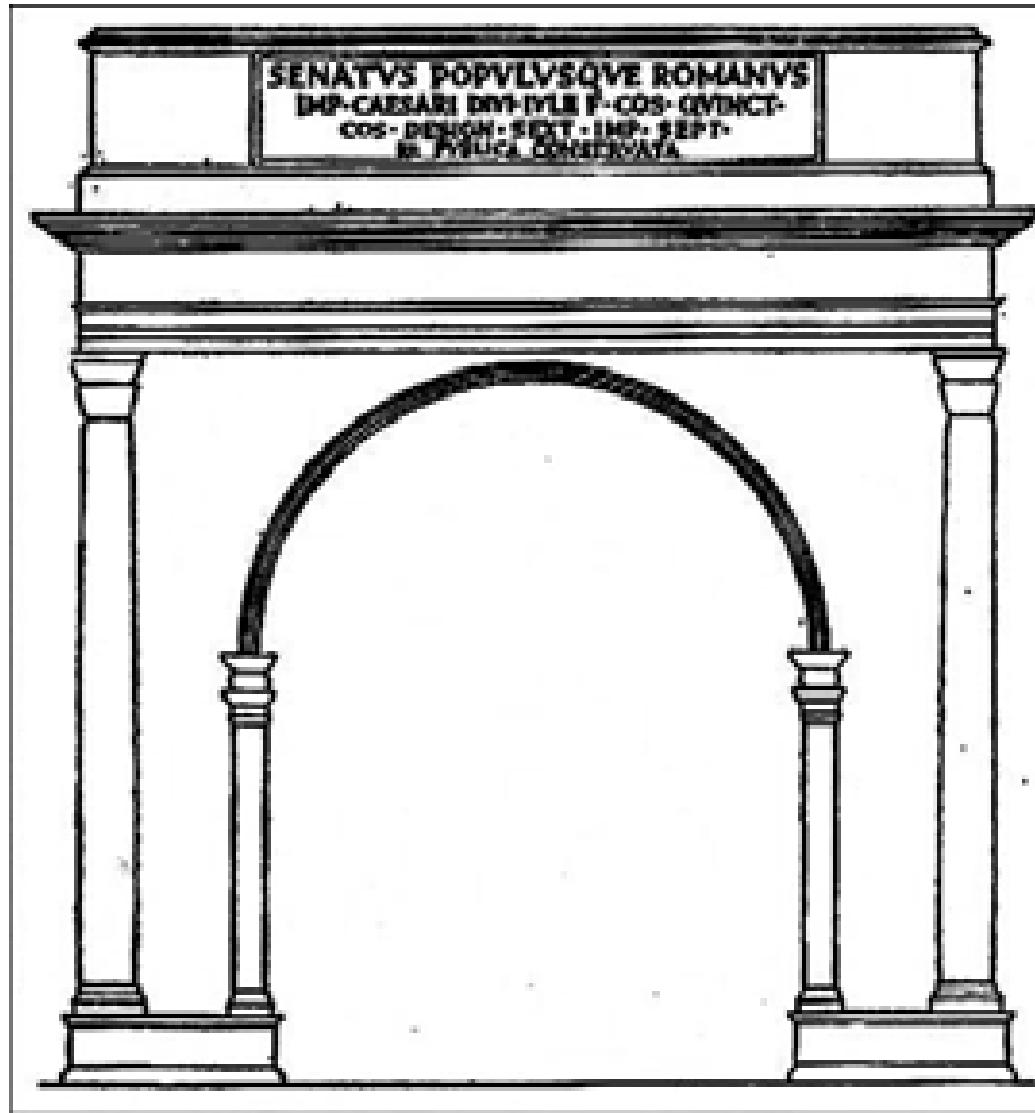
Trijumfalni lukovi

Republikanski fornices (lukovi, svodovi)

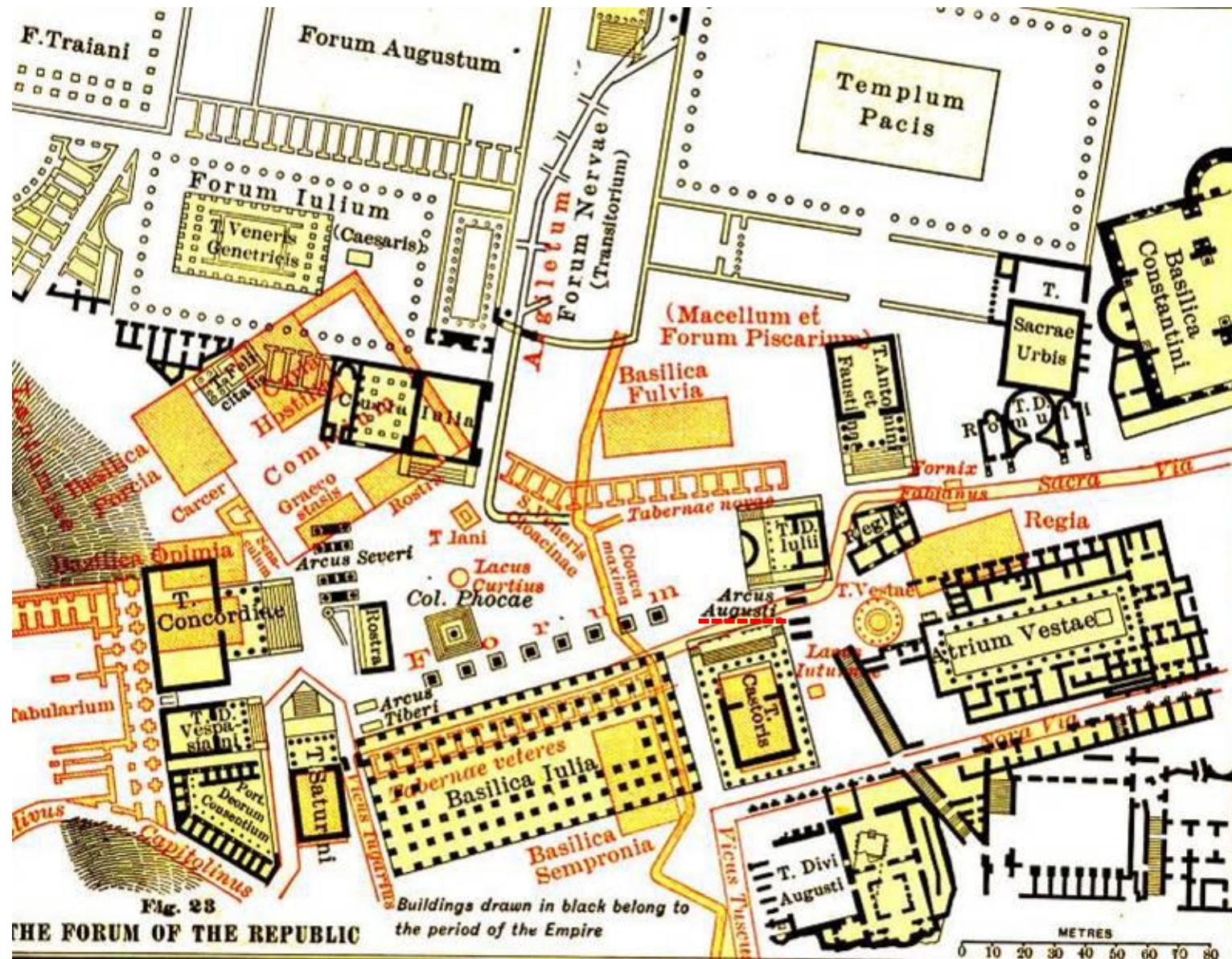
(primer

Forniks Fabijanus na Rimskom forumu,
oko 60. p. n. e.)

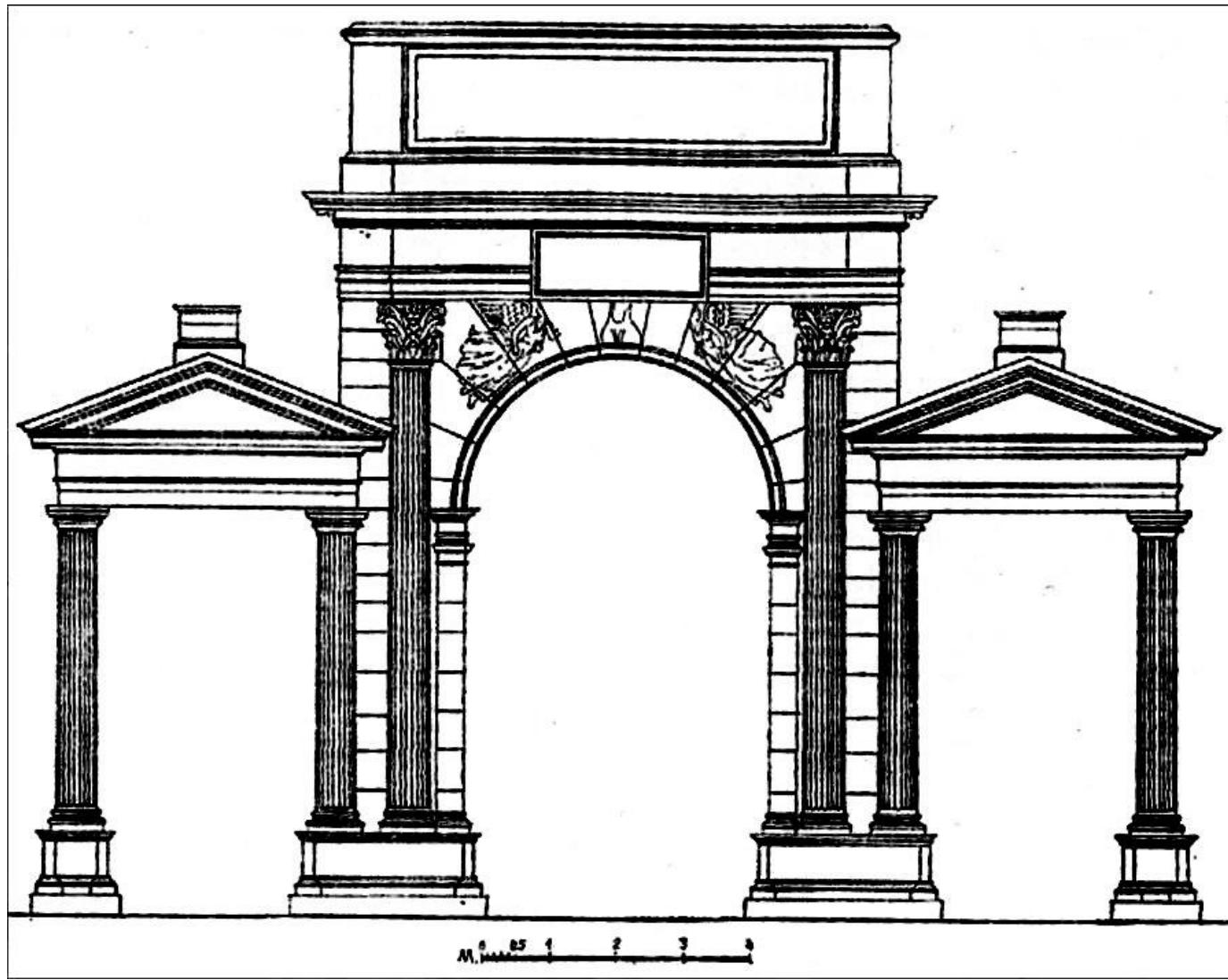
(nalazio se u blizini Rimskog foruma, njegovi ostaci pronađeni 1540, danas izgubljeni, podignut 121. p. n. e, obnovljen 57-56. p. n. e.)

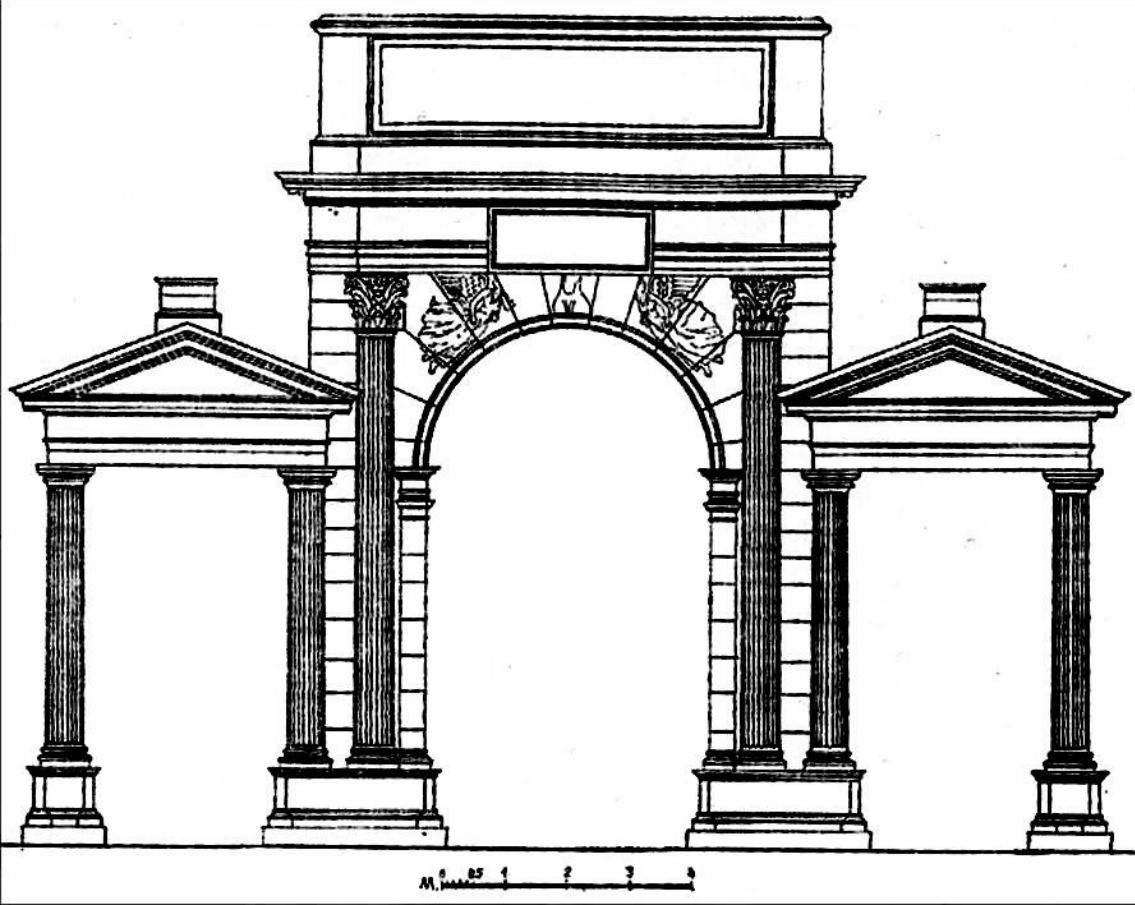
Stariji Avgustov slavoluk (Arcus Triumphalis) na Rimskom forumu,
(Posle bitke kod Akcija 31. p. n. e.) trodnevna proslava trijumfa 29. p. n. e.
(podigao Senat na mestu gde Sveti put ulazi na Rimski forum)

Plan grada Rima- Rimski forum i Sveti put, Avgustov slavoluk pored Vestinog hrama

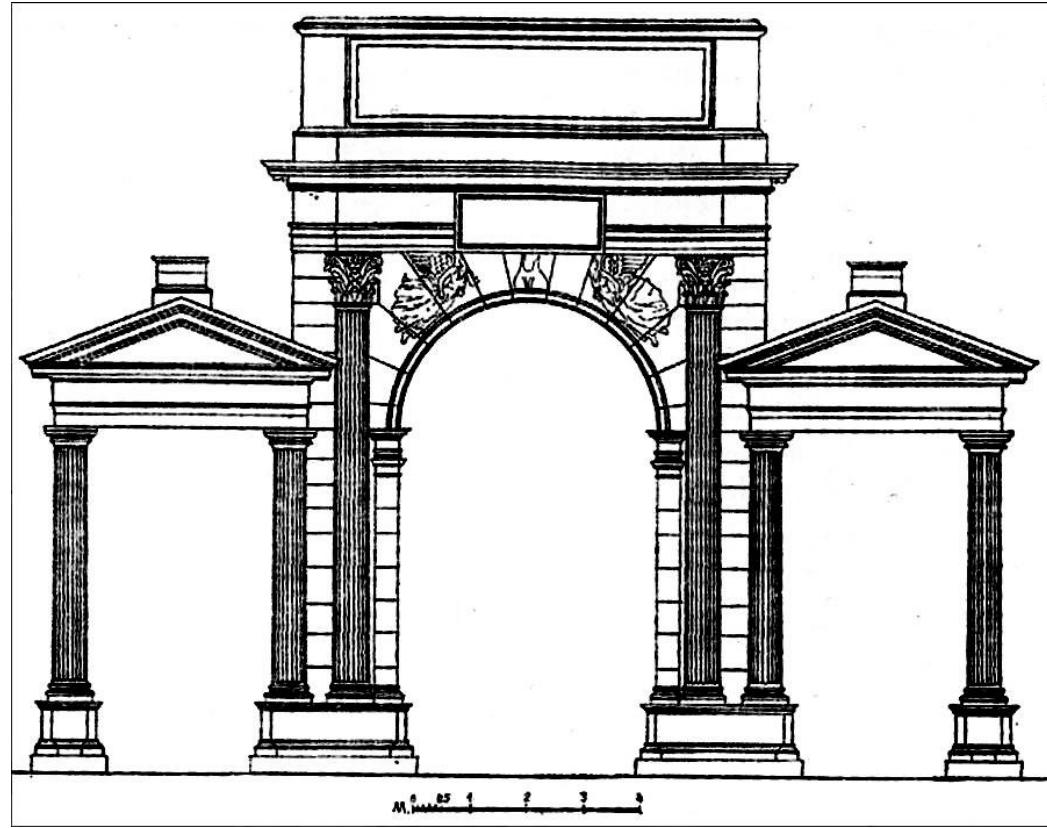
Mlađi Avgustov slavoluk na Rimskom forumu (prepravljen stari slavoluk),
oko 20. p. n. e. (nakon parćanskog vraćanja trofeja 20. p. n. e.)
(dodaci sa zabatima sa skulpturama Parćana koji vraćaju znamenja
prema caru na dvokolicama sa četvoropregom na atici)

Mlađi Avgustov slavoluk na Rimskom forumu (prepravljen stari slavoluk),
oko 20. p. n. e. (nakon parćanskog vraćanja trofeja 20. p. n. e.)

(Na mestu na kojem se nalazio 1546. pronađen je natpis, ali su od samog
slavoluka preostali neznatni fragmenti)

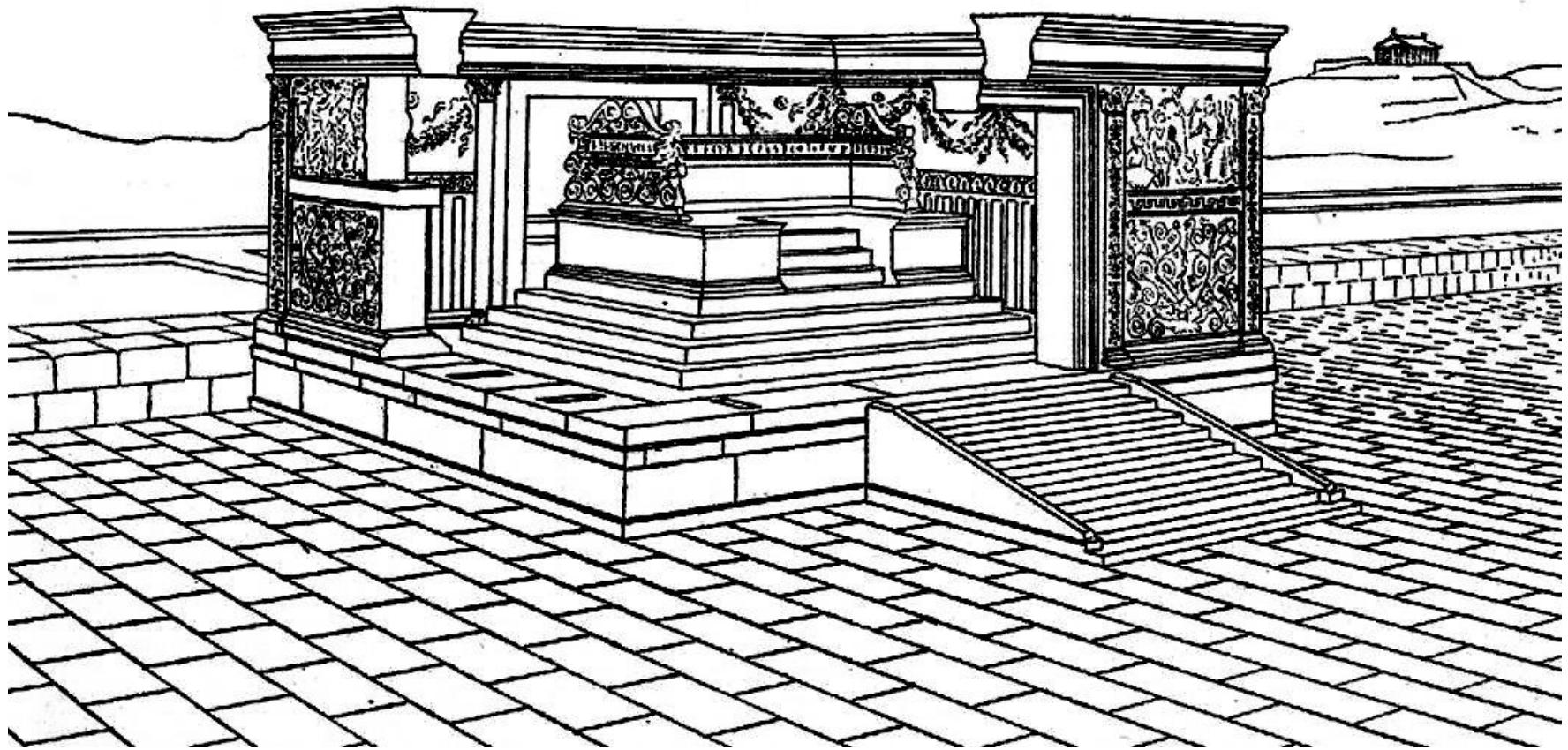
(Njegov izgled je poznat zahvaljujući predstavama na novcu iz vremena
Oktavijana Avgusta)

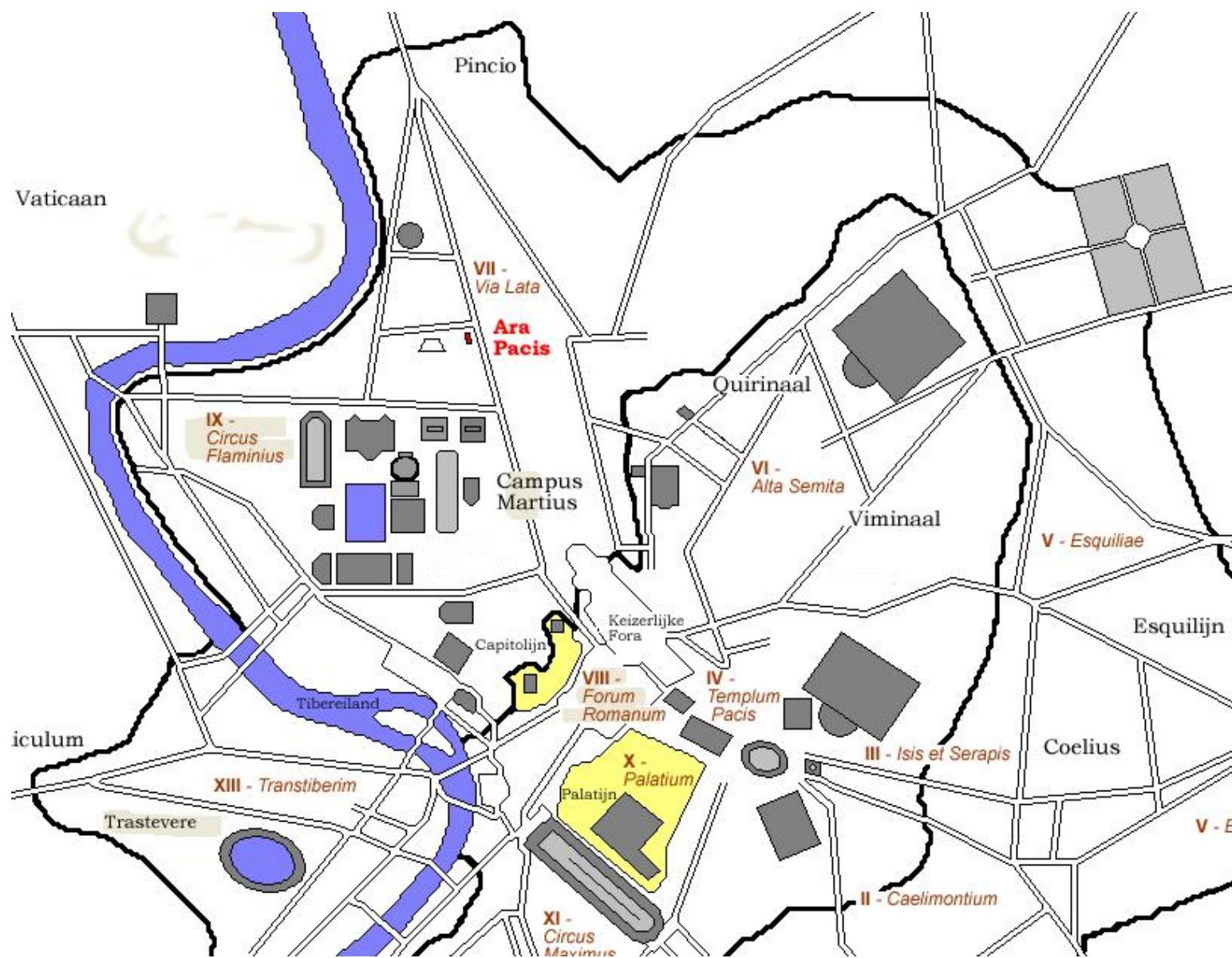
Poređenje starijeg i mlađeg Avgustovog slavoluka
na Rimskom forumu,
oko 29. p. n. e. i oko 20. p. n. e.

(na unutrašnjoj strani mlađeg luka bila upisana imena svih nekadašnjih konzula i diktatora i svih ličnosti koje su do tada slavile trijumf)

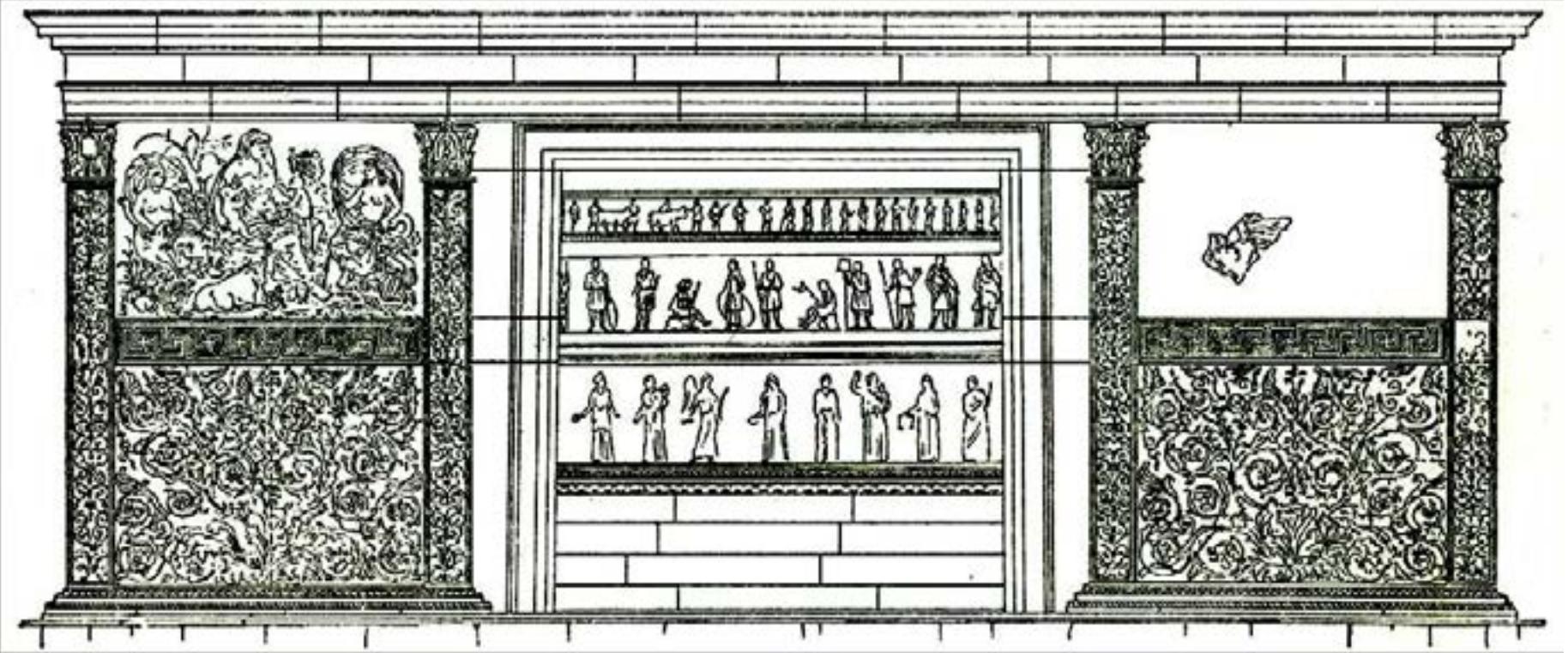
(Avgust ušao u društvo ljudi koji su se odlikovali najvećim znamenjima i atributima samog Jupitera sa kojim su se izjednačavali u trenutku trijumfa)

Ara Pacis na Marsovom polju, od 13. do 9. p. n. e, severozapad,
(u slavu povratka iz Španije i Galije podigao Senat sa namerom da bude
u Kuriji, posvećen Pax Augusta)

Plan grada Rima, Ara Pacis na Marsovom polju (označena crveno)
(istočna strana okrenuta ka Via Flaminia, zapadna prema trgu i svetom gaju)

Ara Pacis na Marsovom polju, od 13. do 9. p. n. e.

istočna strana (okrenuta prema Via Flaminia)

(na istočnoj i zapadnoj strani alegorijske i legendarne scene)

(na severnoj i južnoj strani povorke članova carske kuće i predstavnika senata)

(istočna strana okrenuta ka Via Flaminia, zapadna prema trgu i svetom gaju)

(sveštenik se, kroz sveti gaj, sa zapada peo prema žrtveniku da bi, okrenut istoku u pravcu izlaska Sunca, prineo žrtvu, dok su okupljeni stojali dole, na zapadu, na Marsovom polju)

S

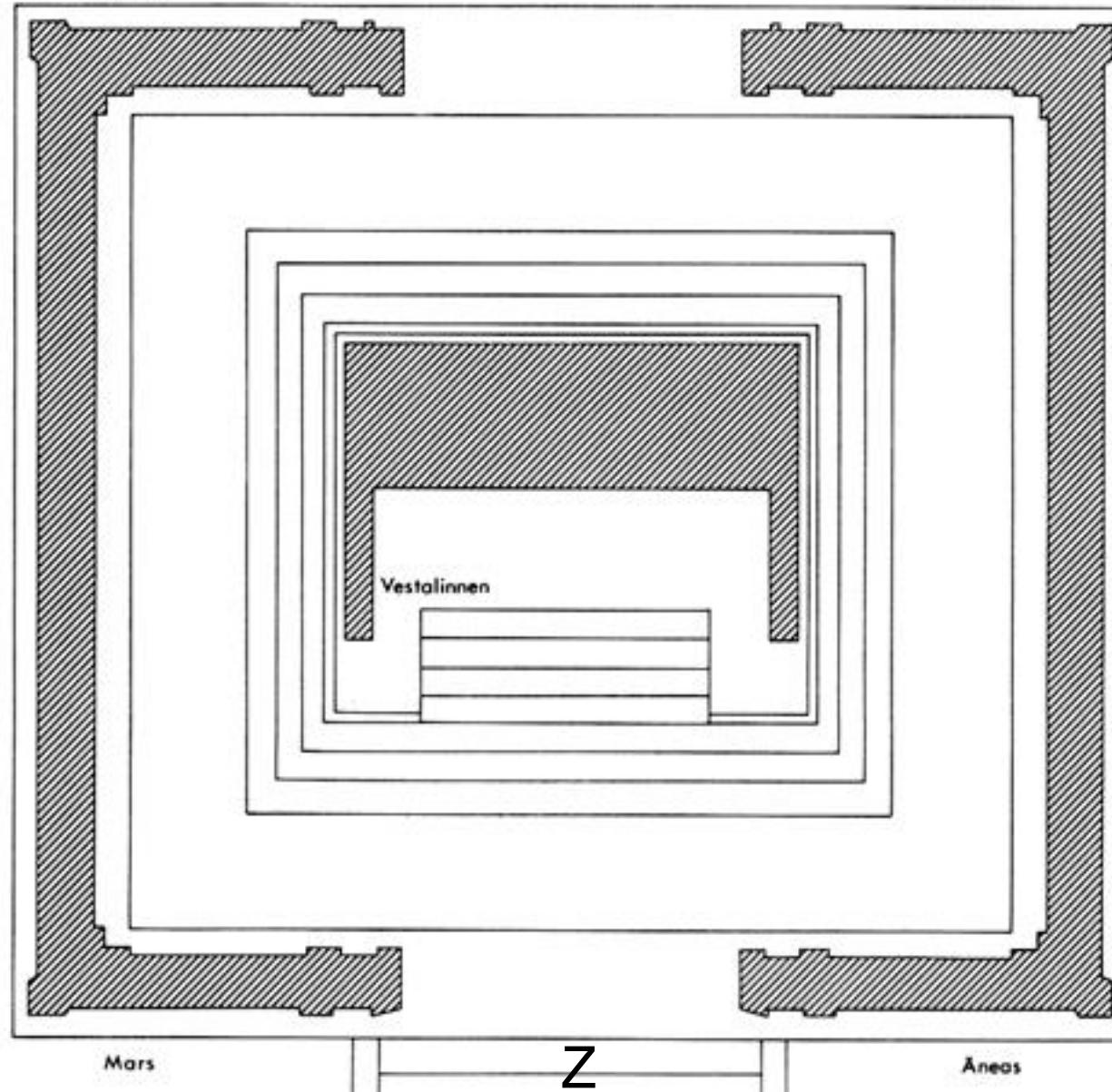
J

Roma

Italia

Julius
Antonius

Octavia

Julia

Lucius Caesar

Domitius

Antonia
maior

Drusus

Antonia
minor

Tiberius

Livia

Agrippa

Flamines

Augustus

Ara Pacis na Marsovom polju, osnova sa osnovnim temema reljefa

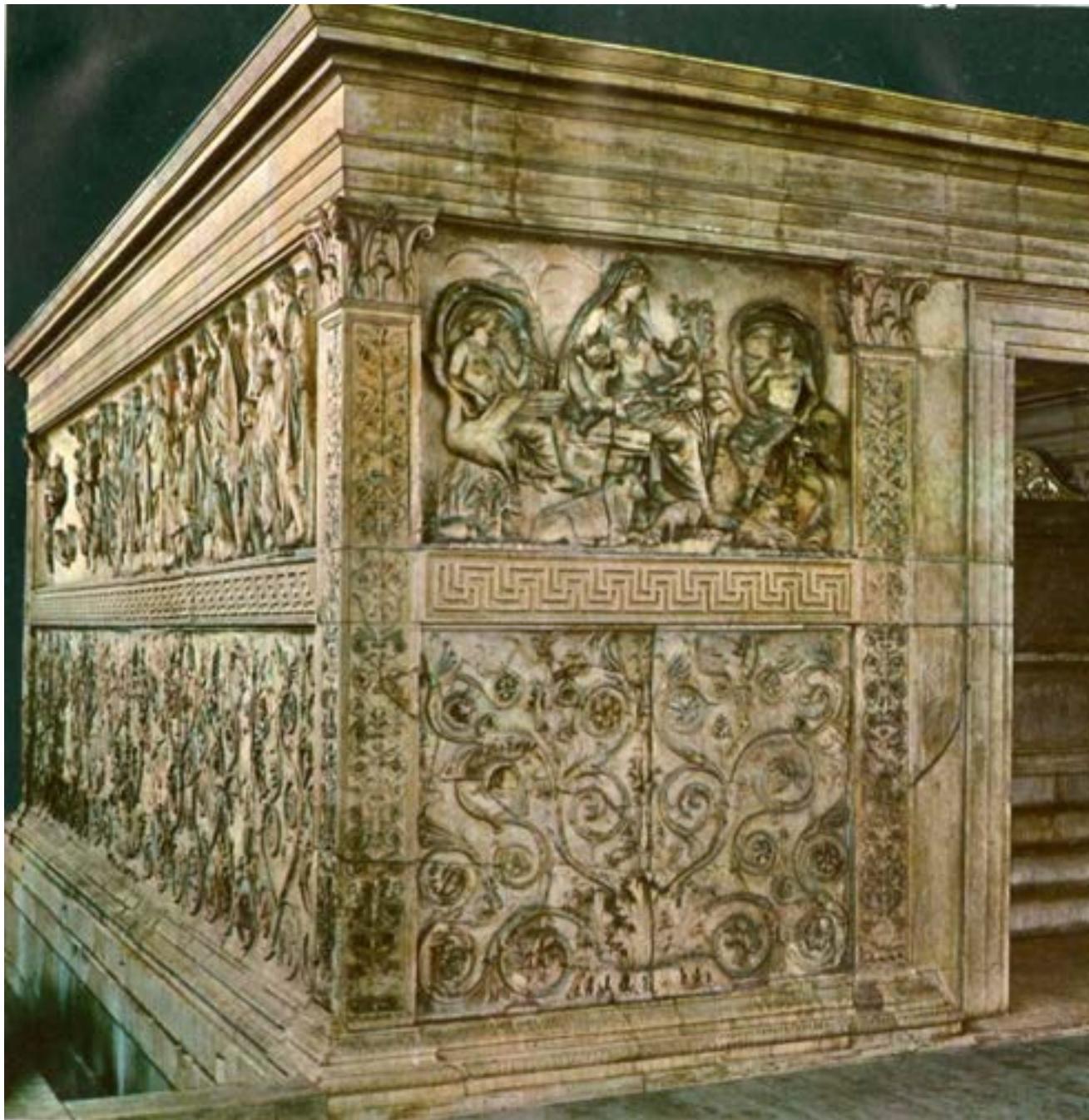
Ara Pacis na Marsovom polju, od 13. do 9. p. n. e, jugozapad
(na zapadnoj strani, okrenutoj svetom gaju prikazani su
Mars koji posmatra Romula i Rema sa vućicom i
Eneja koji prinosi bogovima prvu žrtvu po dolasku na Apeninsko poluostrvo)

Ara Pacis na
Marsovom polju,
jugoistočni ugao
(istočna strana
okrenuta ka Via
Flaminia)

Tellus, boginja
zemlje
(naspram nje bila
boginja Roma
na koja sedi na
nagomilanom
oružju)

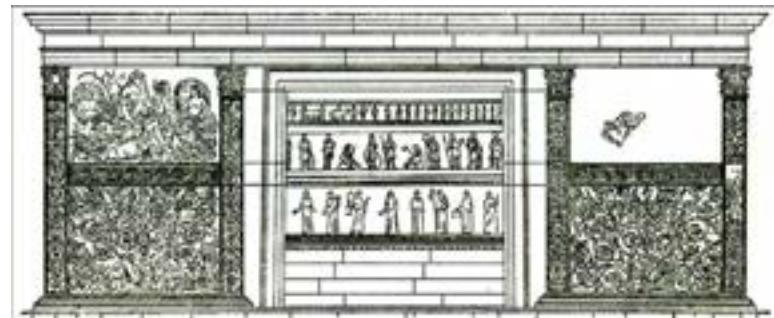

Ara Pacis na
Marsovom
polju,
jugoistočni ugao
(istočna
strana
okrenuta ka
Via Flaminia)
Tellus, boginja
zemlje

Ara Pacis na Marsovom polju,
istočna strana (istočna strana okrenuta ka Via Flaminia), južni kraj
detalj,
Tellus, boginja zemlje (naspram nje bila boginja Roma na koja sedi na nagomilanom oružju)

Ara Pacis na Marsovom polju,
istočna strana, južni kraj detalj, Tellus, boginja zemlje

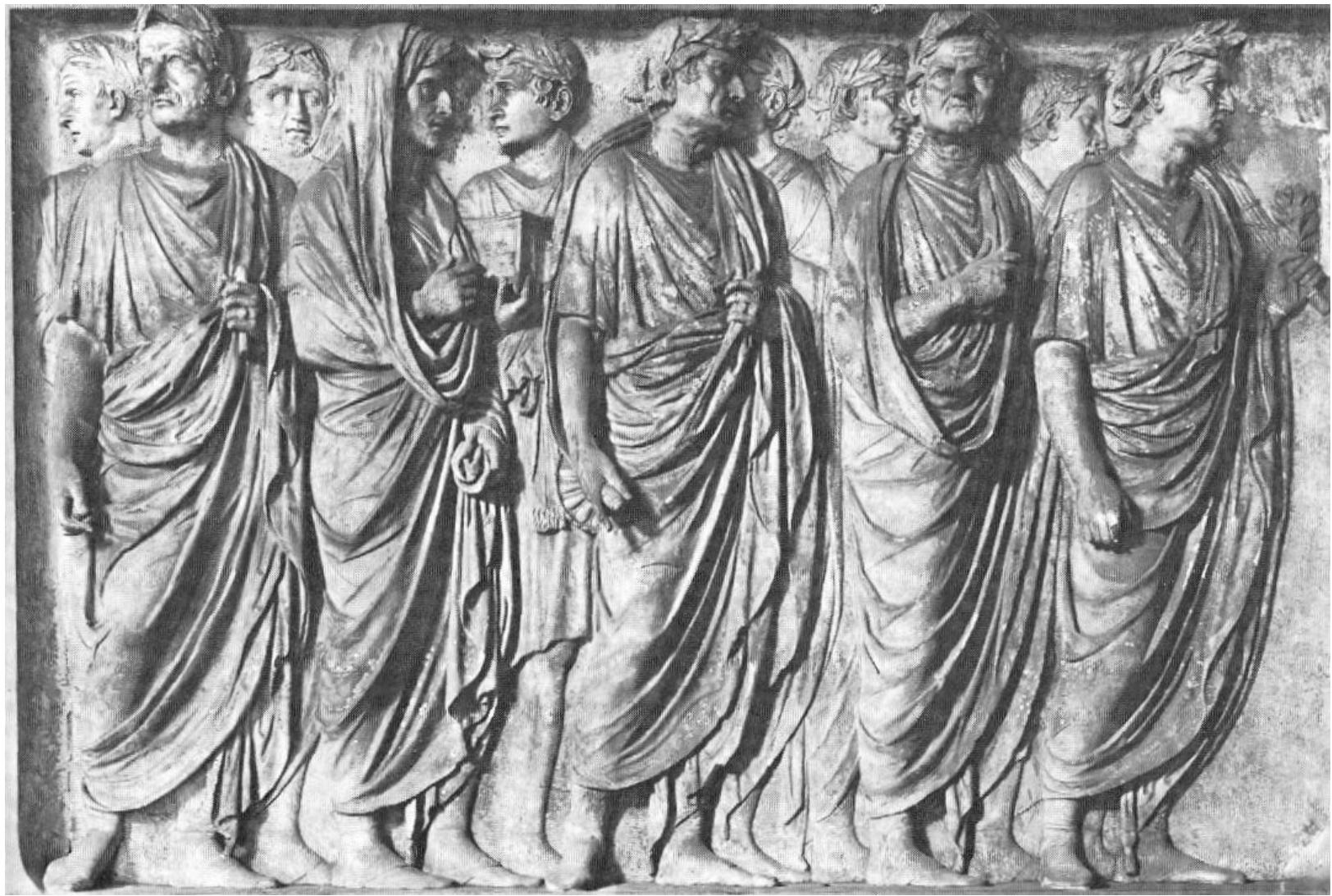
Ara Pacis na Marsovom polju,
južni friz sa carskom porodicom (dolaze sa istoka, od Via Flaminia),
(između reljefa Eneje i Boginje majke), detalj (klasični i helenistički uzori)

Ara Pacis na
Marsovom polju,
južni friz, detalj

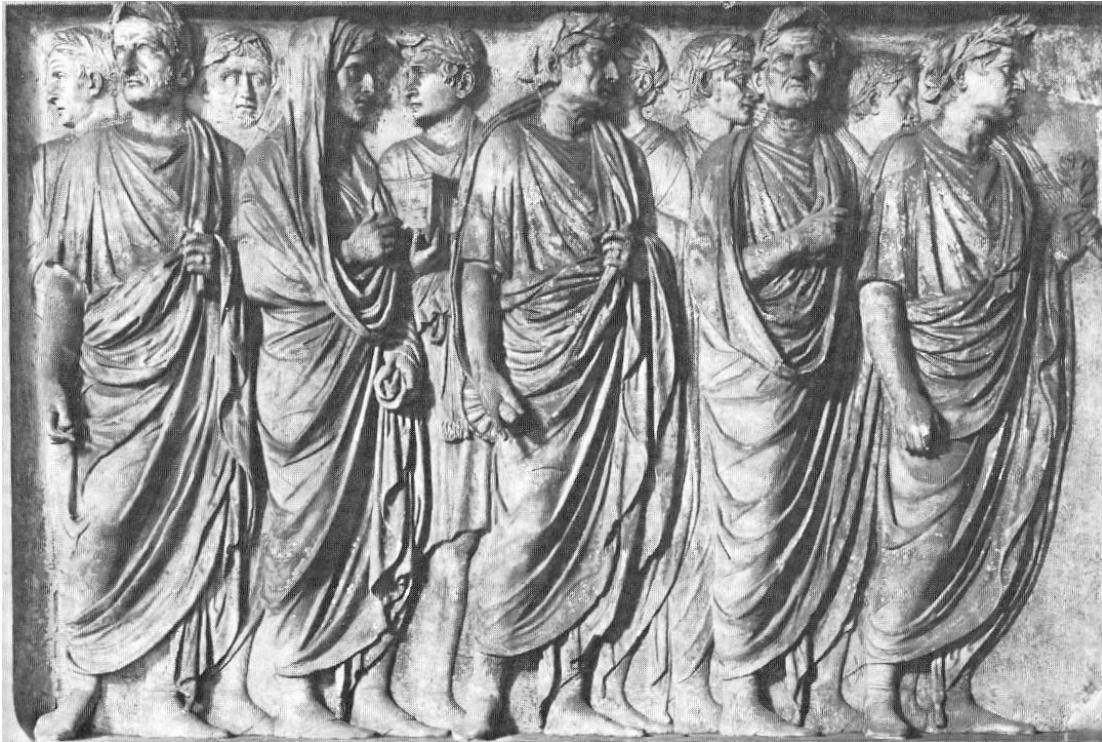

Ara Pacis na Marsovom polju, južni friz (levo)
Partenon, 438-432, friz, istočna strana (desno)

Ara Pacis na Marsovom polju, od 13. do 9. p. n. e.
severni friz sa senatorima i zvaničnicima (dolaze sa istoka, od Via
Flaminia),
(između reljefa Rome i Marsa), detalj

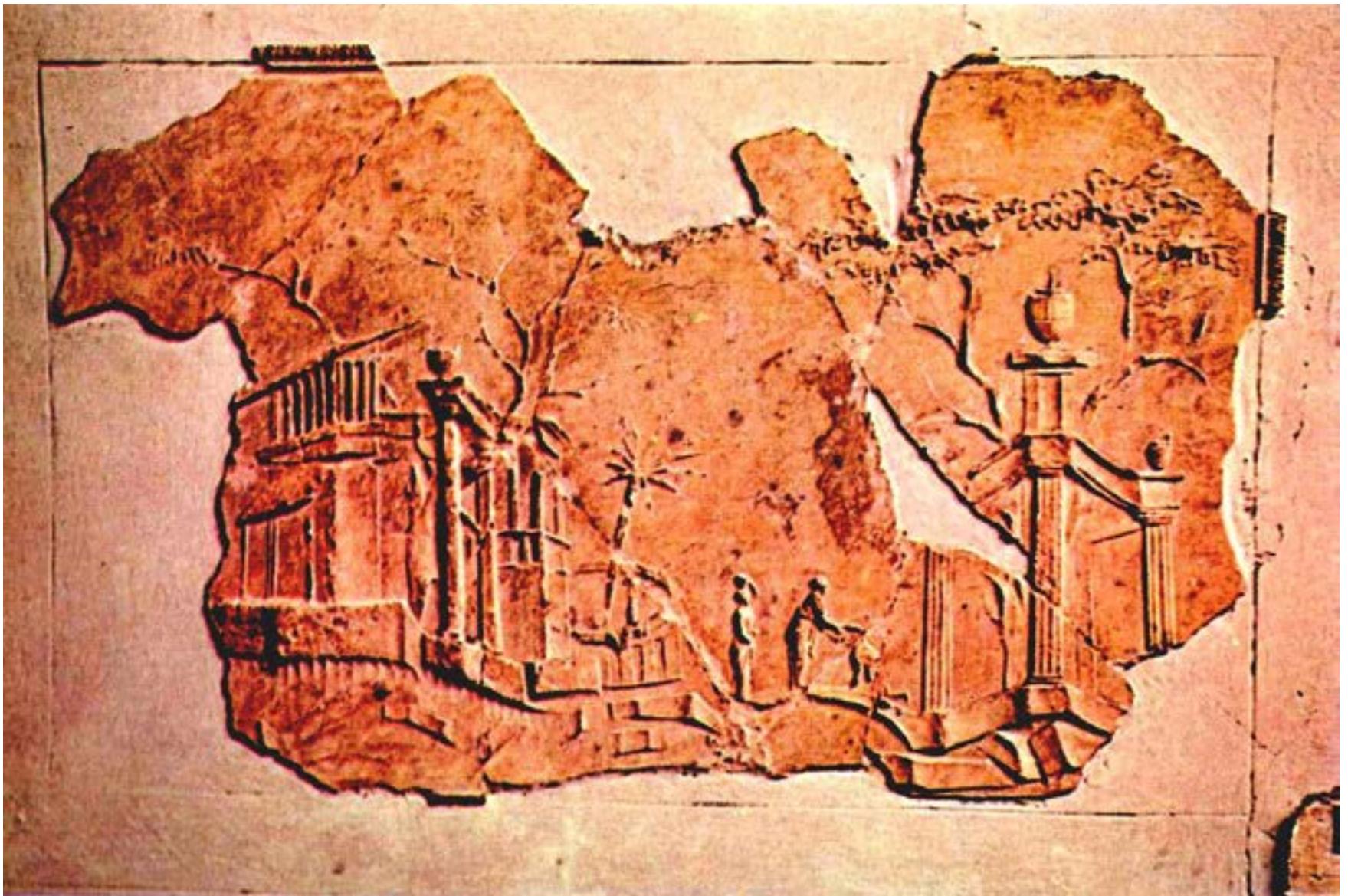
Ara Pacis na Marsovom polju, severni friz (levo)
Partenon, 438-432, friz, istočna strana (desno)

Ara Pacis na Marsovom polju, južni i severni friz (gore)
Partenon, 438-432, friz, istočna strana (dole)

Rim, Palatin,
Kuća grifona,
početak I veka p. n. e.
štuko dekoracija
(doba I stila)

Rim, vila u vrtovima Farneze, spavaća soba, oko 20. p. n. e.,
pejzaž, štuko (doba III stila)

Pompeja, Vila misterija, oko 50. p. n. e, II stil
(ritmična povezanost, uzan pojas tla, plitak prostor)

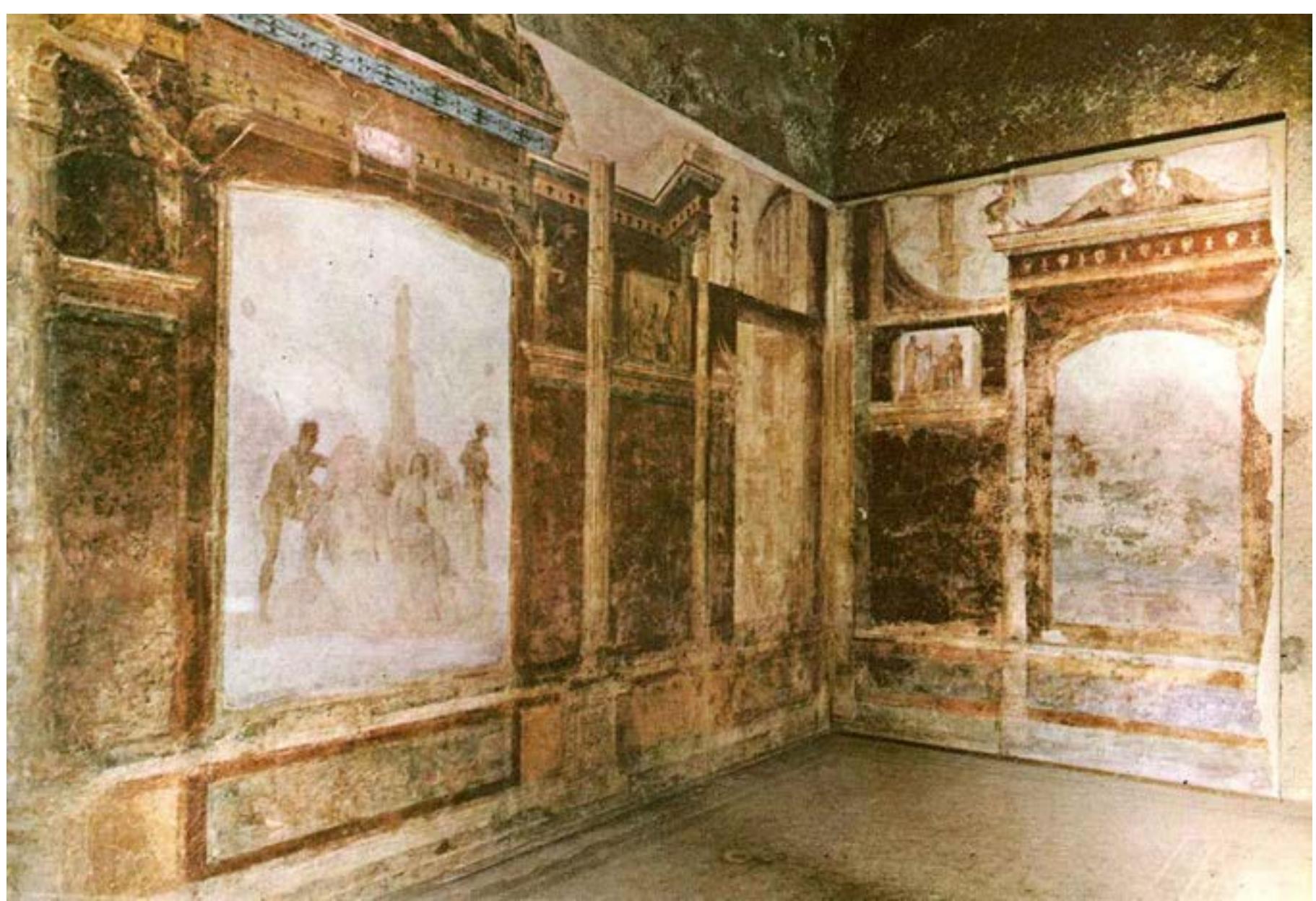
Pompeja, Vila misterija, oko 50. p. n. e, II stil
(klasični odnosi tela i draperija i stavovi i gestovi)

Pompeja,
Vila misterija,
II stil

Rim, Avgustova kuća na Palatinu, III stil
(plošnost i nedostatak osećaja prostora)

Rim, Avgustova kuća na Palatinu, II stil

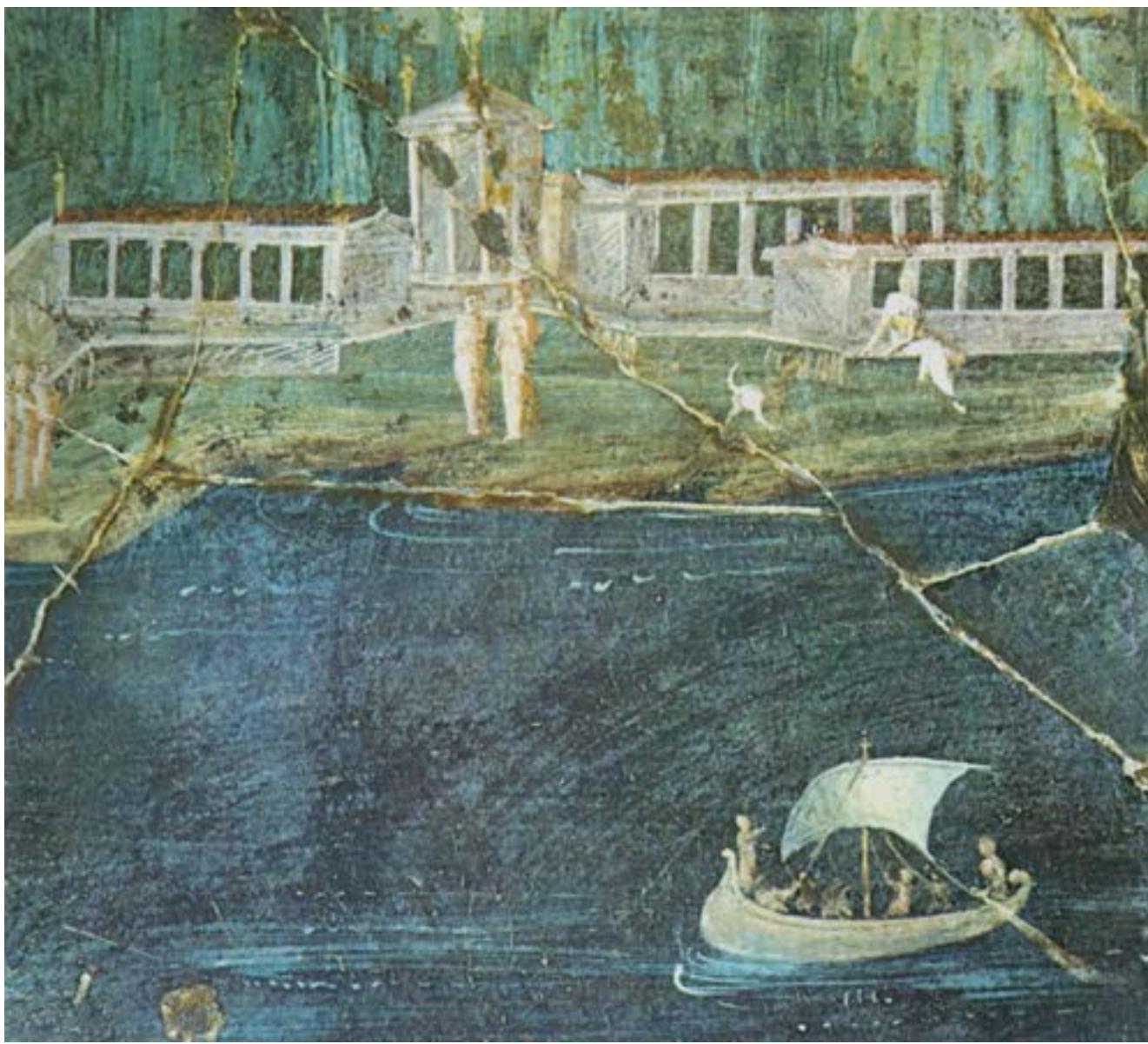
Primaporta (Prima Porta), Livijina vila,
oko 20, pogled na vrt, III stil

Primaporta (Prima Porta), Livijina vila,
oko 20, pogled na vrt, III stil
(podela prostora- ograda- travnjak s drvetom- niski zid- vrt)
ograničena dubina prostora

Poređenje pejzaža
Rim, Vila na Esvilinu, II stil i Primaporta, Livijina vila, III stil

Pompeja, Pejzaž sa obalom, početak I veka, III stil
(odsustvo jasnog osećaja dubine)

Pompeja, Kuća Marka Lukrecija Fronta,
Izgled jedne vile, oko 30, III stil

Avgust iz Primaporte
(Prima Porta),
Livijina vila,
oko 14. n. e.

(car i bog, božanski
vladar, novi bog)

(Senat odredio
Avgustovu udovicu
Liviju za sveštenicu
novog boga)

Avgust iz Primaporte,
(bosonog, u kratkoj tunici
i u oklopu ukrašenom
reljeffom)

(Eros na delfinu kao
znamenje božanskog
porekla preko boginje
Venere)

(klasični uzori,
prvenstveno Polikletov
Doriforos)

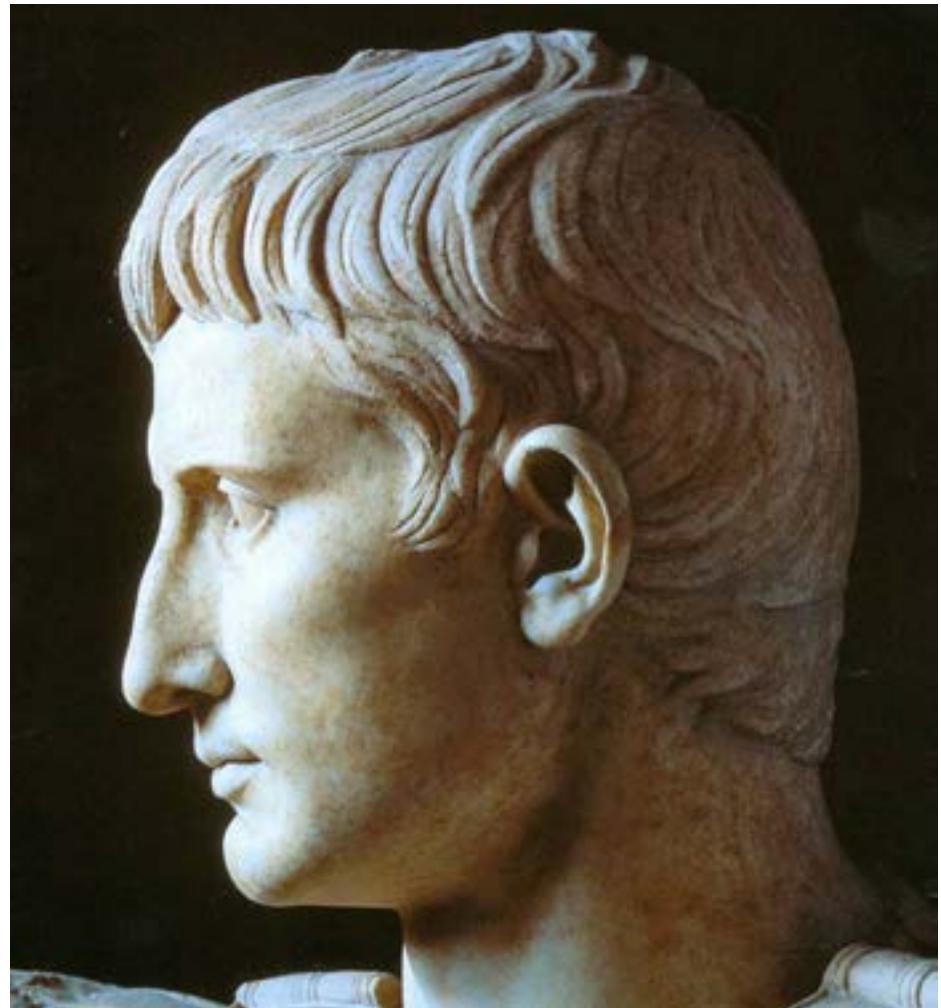
(statua vlada prostorom)

Avgust iz Primaporte, oko 14. n. e. (levo)
Poliklet, Doriforos (Kopljonoša), oko 450-440. p. n. e. (desno)

Avgust iz
Primaporte,
detalj, glava
(Avgust je
umro u 76.
godini života)

Avgust iz Primaporte,
detalj, glava (Avgust je umro u 76. godini života)

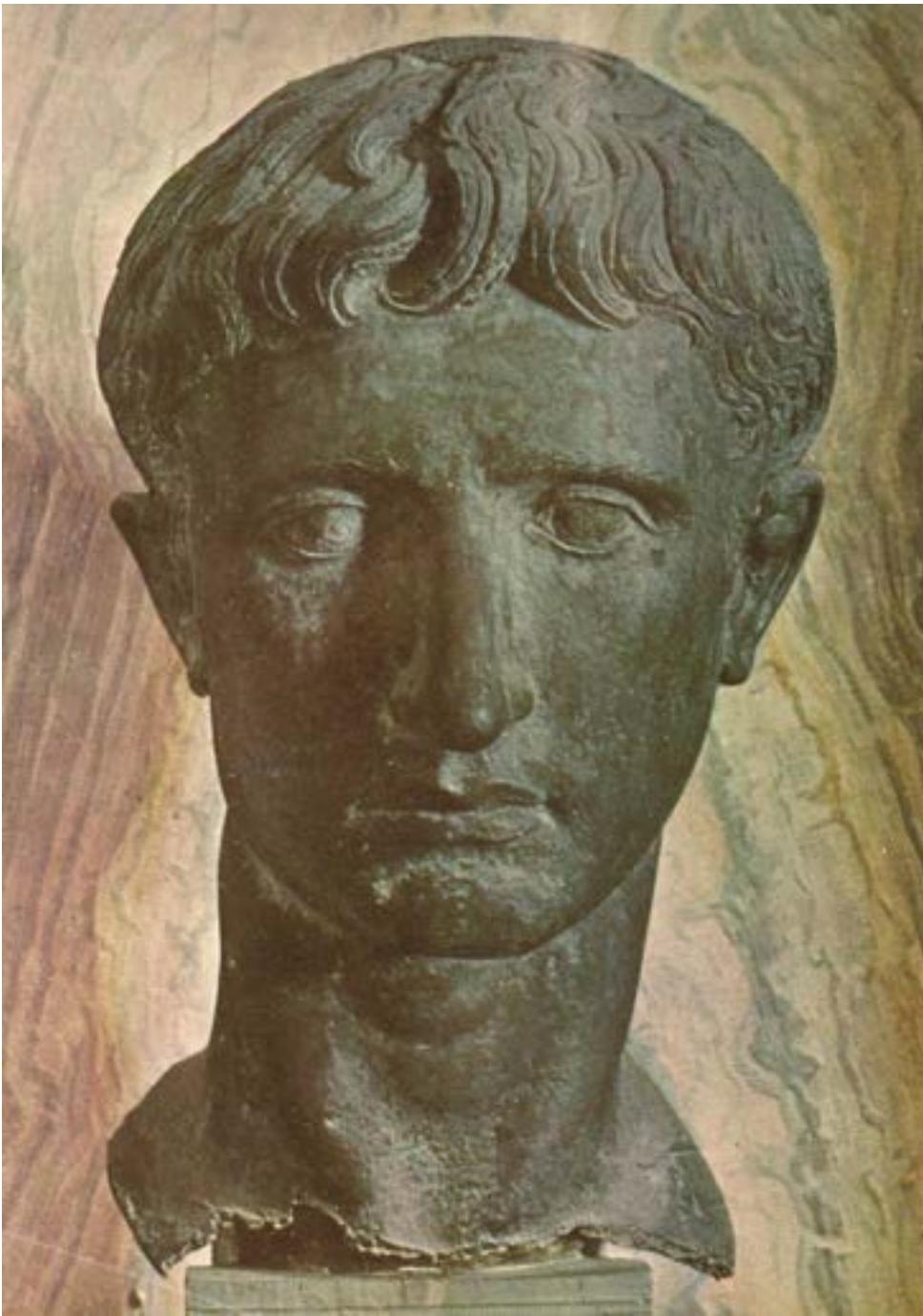

Avgust iz Primaporte,
detalj, oklop sa reljefnim prikazom

Parćana koji vraćaju vojna znamenja (upor. slavoluk iz 20. p. n. e.)

Avgust iz
Primaporte,
detalj,
oklop sa reljefnim
prikazom Parćana
koji vraćaju vojna
znamenja (upor.
slavoluk iz 20. p.
n. e.)

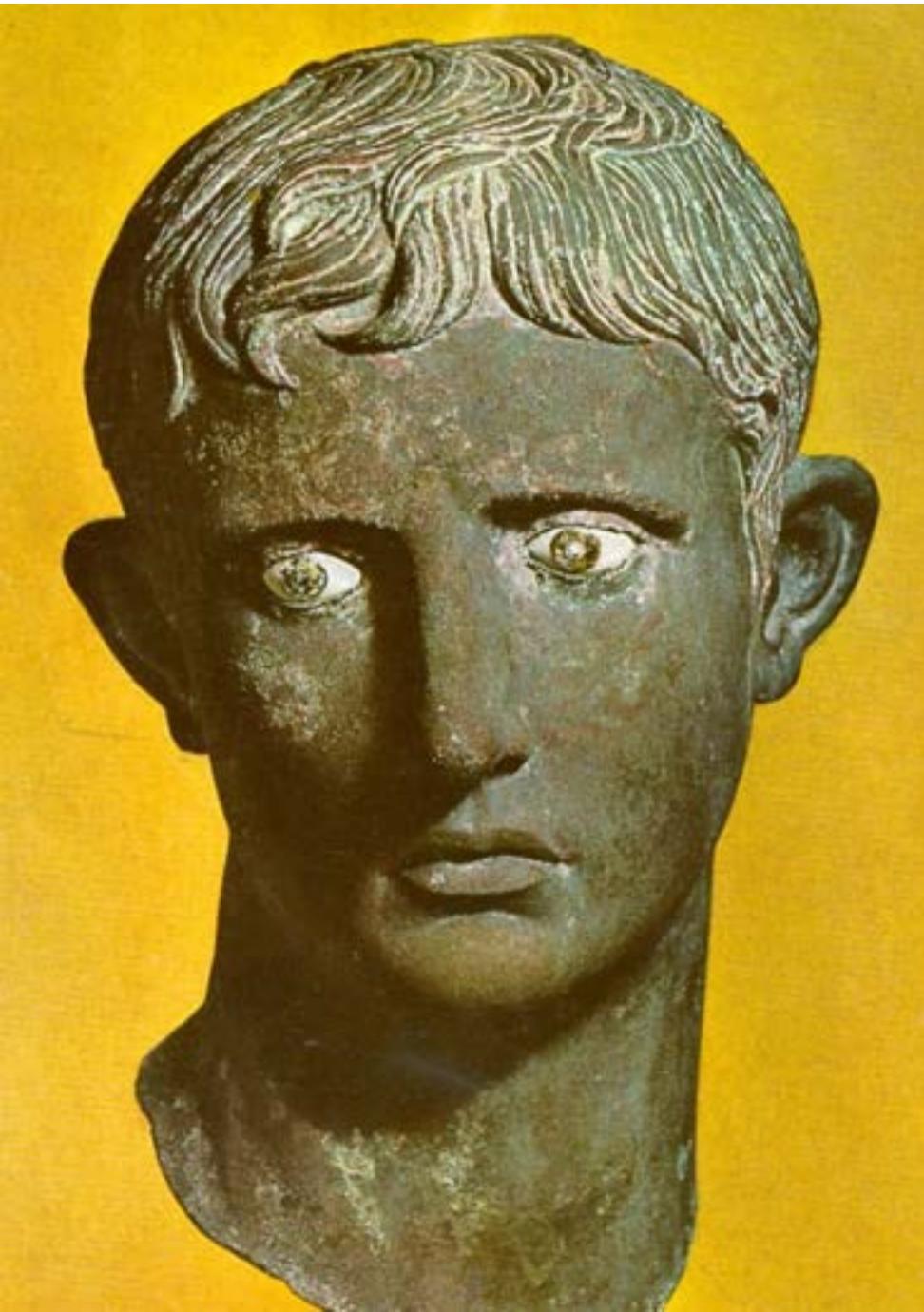

Portret Avgusta,
oko 14. n. e.
Rim, Vatikan

(carev lik zastupa
lično prisustvo
cara)

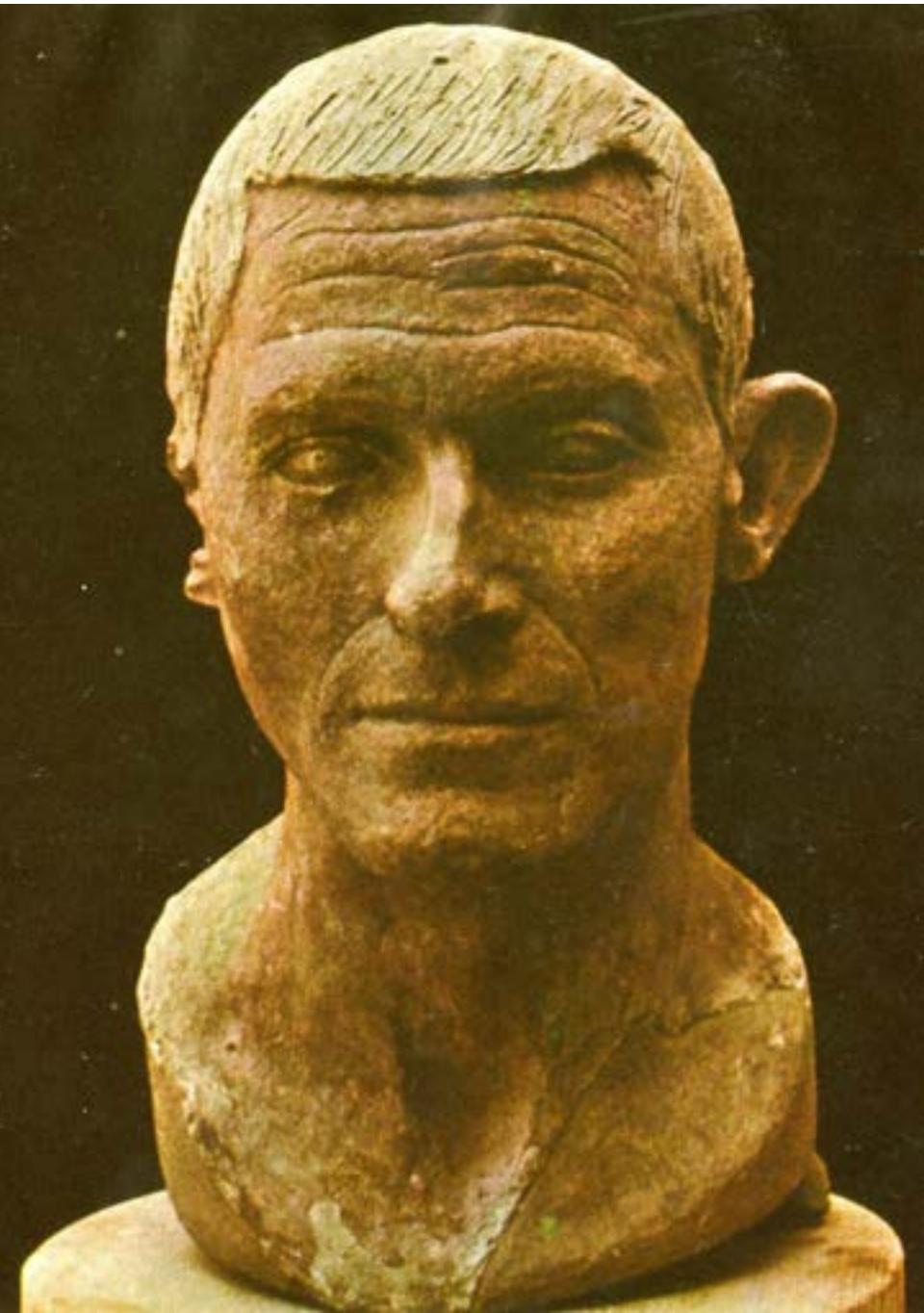
(uzvišenost cara koji
smrću prelazi
među bogove)

Portret Avgusta iz
Meroe (na istočnoj
obali Nila, danas u
Sudanu)

oko 14. p. n. e.

(uticaj helenističkih
portreta u osećaju
nemira i
napregnutosti)

Portret čoveka
(etrurski) iz
Červeterija,
I vek p. n. e.
Terakota

(votivni ili zavetni
portret za
izlečenje?)

(na portretima običnih
smrtnika nema
idealizacije koja
postoji na carskim
portretima)